

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ПРОКУРОРІВ

РАДНИК ЮСТИЦІЇ

№3 (4) ГРУДЕНЬ 2006 РОКУ

15 РОКІВ ПРОКУРАТУРІ УКРАЇНИ

Друга регіональна конференція прокурорів
держав Центральної та Східної Європи
і Середньої Азії

Україна, Київ, 21–22 вересня 2006 року

**Міжнародна
Асоціація
Прокурорів**

**Генеральна
прокуратура
України**

**Українська
асоціація
прокурорів**

**Друга регіональна конференція прокурорів
держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії**

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:**НОВИНИ УАП**

ДРУГА РЕГІОНАЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОКУРОРІВ ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ І СЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ	2
---	----------

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВИСТУП В.О. ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ СЕРГІЯ ВИНОКУРОВА НА ВІДКРИТТІ КОНФЕРЕНЦІЇ	8
--	----------

Олександр ШИНАЛЬСЬКИЙ (Україна)

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ВЗАЄМНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ	12
---	-----------

Хенк Маркуарт ШОЛЬТЦ (МАП)

СТАНДАРТИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ПРОКУРОРІВ	18
--	-----------

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

Г. М. ТИТАРЧУК

Конституційний статус прокуратури: європейська чи сучасна українська модель?	27
---	-----------

ВІСТІ З РЕГІОНІВ**ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ**

А. П. КИРИК: «У радянські часи грati були тільки у тюрмі...»	33
---	-----------

Двічі народжений криміналіст	34
--	-----------

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

Сергій КУЛИНИЧ	36
---------------------------------	-----------

Низький уклін прокурору-ветерану	36
--	-----------

СЕВАСТОПОЛЬ

Шлях становлення	38
----------------------------	-----------

НАГОРОДИ УАП

Відзнаки Української асоціації прокурорів	40
---	-----------

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Візит до Республіки Чилі	42
------------------------------------	-----------

11 щорічна конференція Міжнародної Асоціації Прокурорів	43
---	-----------

АНЕКДОТИ ВІД ВИНОКУРОВА

Метою Української асоціації прокурорів є захист законних прав та інтересів своїх членів, які працювали чи працюють в органах прокуратури України, й активна підтримка авторитету та позитивного іміджу прокуратури і прокурорів в Україні та за її межами; сприяння здійсненню завдань прокуратури як органу, діяльність якого спрямована на утвердження верховенства права, зміцнення правопорядку.

*Номер присвячено
Другій регіональній
конференції прокурорів
держав Центральної
та Східної Європи
і Середньої Азії*

Журнал
Української асоціації прокурорів
«Радник юстиції»,
№ 3 (4), грудень 2006

Зареєстровано у Державному
комітеті телебачення і радіомовлення
України, серія КВ №9888,
27.05.2005 р.

Виходить з грудня 2005 року.
За зміст статей, надрукованих у журналі,
відповідає автор.
Підписано до друку 24.11.2006 р.

*Над номером працювали:
Артеменко І.О.,
Гончар В.Д.,
Кудрицький Д.А.,
Луценко Р.О.,
Руденко С.В.*

**Шановні колеги, керівники
та члени Української
асоціації прокурорів!**

1 грудня 2006 р. ми відзначаємо 15-ту річницю з дня створення прокуратури України. За давньою традицією, відзначаючи приємні ювілеї, ми звертаємося назад та уважно вдивляємося у минуле, підсумовуюмо зроблене, аналізуємо помилки та досягнення, добрим словом згадуємо друзів та однодумців, які своєю невтомною працею створювали прокуратуру молодої незалежної держави, але сьогодні вже не мають можливості розділити свято разом з нами. Тож сьогодні насамперед я висловлюю нашу шану та безмежну подяку всім без винятку нашим товаришам та вчителям, які пішли з життя, віддавши його найкращі роки органам прокуратури України.

З великим задоволенням можу констатувати, що протягом минулих років нам з вами вдалося зберегти та примножити авторитет прокуратури як дієвого правозахисного інституту з віковими традиціями. Ми по праву пишемося довірою громадян, їх вірою у фаховість, принциповість та непідкупність прокурорів. Про це свідчить і зростаюча щороку кількість звернень людей до прокурорів, подекуди навіть за вирішенням питань, які не належать до їх компетенції, і велика кількість подяк, що ми отримуємо від людей, на захист прав та законних інтересів яких ставали органи прокуратури України.

Ми зустрічаємо наш ювілей у дуже складні часи. Останніми роками бурінні політичні події в країні «вивернули» на поверхню цілу плеяду «реформаторів», які цілком переконані у можливості підпорядкування Закону та Прав людини політичній доцільноті та кон'юнктурі. Саме ці спритні ділки під виглядом реформування органів прокуратури, її структурної та якісної передбудови здійснюють спроби фактично позбавити прокурорів прав та повноважень щодо здійснення ефективного захисту прав та інтересів людини та держави, перетворити прокуратуру на бюрократичну канцелярію з обслуговування тимчасово пануючих різномальорівих політичних груп. Прокуратурі судилося відчути на собі шалений тиск окремих «революціонерів», які прагнули набити слідчі ізолятори та тюрми власними політичними опонентами лише тому, що вважали їх злочинцями, не маючи при цьому жодних об'єктивних доказів своїх тверджень.

Прокурори, на думку цих панів, мали перетворитися у службяних виконавців їх волі лише тому, що хтось з них опинився спрітнішим та красномовнішим протягом останніх виборів.

Я дуже дякую всім вам, мої шановні колеги, за те, що ми встали під цим тиском. Я висловлюю вам подяку за те, що люди різних політичних поглядів та переконань, різних статків та національностей почиваються в Україні захищеними від незаконних переслідувань.

Часи потрясінь і перетворень завжди єднають та згуртовують однодумців. Мені дуже приємно, що ця корисна тенденція не оминула і українських прокурорів, які у 2004 р. створили громадську організацію «Українська асоціація прокурорів», що нині відзначає свою другу річницю. Завдяки зусиллям її засновників та особисто президента Асоціації заступника Генерального прокурора України Олександра Шинальського українські прокурори отримали можливість професійного та людського спілкування, обговорення проблем функціонування та реформування органів прокуратури. Нарешті голос прокурорської спільноти став чутним при вирішенні доленочних для прокуратури питань.

Невинно зростає міжнародний авторитет органів прокуратури України. Цьому дуже вагомо сприяють зусилля Української асоціації прокурорів. Наші колеги з понад 20 різних країн світу та цілої низки авторитетних міжнародних організацій були присвоєні рівнем організації та фаховим наповненням пленарних засідань Другої регіональної конференції прокурорів держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії, яку у вересні поточного року Українська асоціація прокурорів спільно з Генеральною прокуратурою України та Міжнародною Асоціацією Прокурорів провели в нашій столиці.

Попереду в нас з вами, шановні колеги, дуже багато роботи. Поряд з досягненнями ми бачимо і багато напрямів для уdosконалення роботи прокурорів. Але ваші професійність та відданість справі не залишають в мене жодного сумніву у великому майбутньому органів прокуратури України.

Широ бажаю вам та вашим рідним щастя, здоров'я, статку та родинного тепла.

**З глибокою повагою,
Олександр Медведко,
Генеральний прокурор України**

Шановні члени Української асоціації прокурорів, колеги та друзі!

Від щирого серця вітаю вас з 15-ю річницею прокуратури України та 2-ю річницею з дня створення Української асоціації прокурорів.

За цей дуже незначний в історичному вимірі проміжок часу органам прокуратури України вдалося внести значний внесок у розбудову молодої, незалежної, демократичної України, у перетворення одного з осколків колишньої тоталітарної імперії у цивілізовану державу, для якої додержання прав людини та забезпечення законності є безумовним пріоритетом.

Це стало можливим завдяки професійній, самовідданій праці багатотисячного колективу органів прокуратури України. Саме ви — ті, хто не зважаючи на власні інтереси, а по декуди і на реальну небезпеку вдень і вночі поспішали на місця скоєння злочинів, домугалися суворого покарання злочинців, підтримуючи державне обвинувачення в судах, рішуче та принципово відстоювали права та законні інтереси громадян і держави є справжньою гордістю та багатством української прокуратури.

Минуло лише два роки з того часу, як ми власними руками за велінням наших сердець створили перше в державі професійне громадське об'єднання прокурорів — Українську асоціацію прокурорів. Я по праву пишауся тим, що за цей час Асоціація не тільки звелається на ноги, але й зайняла достойне місце у міжнародній прокурорській спільноті. Уже сьогодні ми є дієвим та активним організаційним учасником Міжнародної Асоціації Прокурорів, у нас з'явилися справжні друзі серед прокурорів багатьох країн світу, географія наших дружніх ділових зв'язків охоплює фактично всі континенти. Делегації прокурорів

понад 20 країн світу відізвалися на наше запрошення та прийняли участь у роботі Другої регіональної конференції прокурорів держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії, яку ми спільно з Генеральною прокуратурою України провели в Києві у вересні поточного року.

Дедалі цікавішими та гострішими стають публікації в нашему журналі «Радник юстиції», де протягом року ми започаткували відверту дискусію про реальний стан і шляхи підвищення рівня незалежності прокурорів, як одного з головних, фундаментальних принципів діяльності органів прокуратури. Ми беремо участь у відновленні імен та увічненні пам'яті наших шановних колег, які стали жертвами політичних репресій в Україні. Скоро побачить світ Книга пам'яті, видання якої фінансують Українська асоціація прокурорів та Генеральна прокуратура України. І це лише мала частка тих добрих справ, які стали можливими завдяки вашим, мої шановні однодумці, доброті та небайдужості.

У день нашого професійного свята знайдуть своїх достойників чергові офіційні нагороди Української асоціації прокурорів. Але сьогодні я хочу від щирого серця подякувати всім без винятку членам Української асоціації прокурорів за їх самовіддану працю на благо Батьківщини, за доброчинні зусилля, спрямовані на реалізацію статутних завдань Асоціації.

Бажаю вам, шановні друзі, щоб вдача та успіх були постійними супутниками в усіх ваших починаннях.

З глибокою повагою,
Олександр Шинальський,
Президент Української асоціації прокурорів

15 років прокуратурі України

Вітаємо всіх працівників та ветеранів органів прокуратури України та поздоровляємо з професійним святом — Днем працівників прокуратури!

Бажаємо впевненості, наполегливості та цілеспрямованості у виконанні основного призначення працівника прокуратури — служіння Закону з метою утвердження верховенства права, становлення демократичної, цивілізованої та вільної України.

Нехай кожен день буде для вас плідним, щирим на мудрі рішення і результативні кроки.

У цей святковий день бажаємо міцного здоров'я, здіснення сподівань, віри й оптимізму, натхнення та успіхів у справі зміцнення законності.

Колектив працівників органів прокуратури
Донецької області. •

З світлим святом 15-ї річниці органів прокуратури незалежної України Вас — ветерани! 1 грудня 2006 р. органам прокуратури незалежної України виповнюється 15 років. З нагоди цього свята члени Кримського військового осередку Української асоціації прокурорів широко вітають ветеранів органів військової прокуратури, серед яких почесне місце обімають учасники Великої Вітчизняної війни, які у повоєнні часи проходили службу в органах військової прокуратури.

Більшість з них сьогодні на заслуженому відпочинку, проте як члени Спілки ветеранів органів прокуратури та досвідчені військові юристи беруть активну участь у діяльності Кримського військового осередку щодо патріотичного виховання молоді та прокурорсько-слідчих працівників військових прокуратур Військово-Морських сил України, передають працюючим свій безцінний життєвий досвід. Не зважаючи на похилий вік, не рахуючись з власним часом, самовіддано та безкорисно на громадських засадах активно працюють над підвищенням авторитету та утвердженням позитивного іміджу органів прокуратури України.

Це колишні:

прокурор слідчого відділу — помічник військового прокурора Чорноморського флоту, підполковник юстиції у відставці **Віктор Афанасійович Коротков**;

військовий прокурор Северодвінського гарнізону Північного флоту полковник юстиції у відставці **Федір Федорович Осетров**;

слідчий військової прокуратури Чорноморського флоту, полковник юстиції у відставці **Леонід Афанасійович Чернов**;

старший помічник військового прокурора Чорноморського флоту, підполковник юстиції у відставці **Микола Степанович Глотов**;

військовий прокурор Севастопольського гарнізону полковник юстиції у відставці **Олександр Дмитрович Дряхлов**;

прокурор-криміналіст військової прокуратури Чорноморського флоту, підполковник юстиції у відставці **Олексій Никонович Кигім**;

начальник слідчого відділу військової прокуратури Чорноморського флоту, полковник юстиції у відставці **Микола Максимович Родін**;

помічник військового прокурора Чорноморського флоту, підполковник юстиції у відставці **Василь Іванович Семченко**;

помічник військового прокурора Чорноморського флоту, підполковник юстиції у відставці **Андрій Васильович Северін**.

Широ зичимо вам міцного здоров'я, родинного благополуччя, великого людського щастя та невичерпної енергії! Нехай завжди Вас супроводжують мир, добробут і злагода!

Прес-центр Кримського військового осередку •

Шановні колеги!

И иро вітаю вас з професійним святом — Днем працівників прокуратури! Сьогодні увага всього суспільства привернута до діяльності органів прокуратури і це закономірно, адже процес розбудови правової державності в Україні нерозривно пов'язаний з роботою органів прокуратури. Від того, як працівники прокуратури виконують свій професійний і громадський обов'язок, значною мірою залежить світовий імідж України як цивілізованої демократичної держави. Прокурори повинні робити все для утвердження прокуратури як правозахисного органу, спрямувати зусилля на реалізацію її конституційних функцій, захищати права і свободи людини та інтереси держави, служити Закону та Справедливості.

Бажаю вам міцного здоров'я, особистого щастя, добробуту й благополуччя, невичерпної енергії, сил і наслаги для подальшої праці в ім'я процвітання України!

*Прокурор Львівської області
державний радник юстиції 3 класу*

А. Г. Пришико •

Шановні колеги!

Від імені керівництва та працівників прокуратури Запорізької області прийміть щирі і сердечні вітання з нагоди 15-ї річниці створення органів прокуратури України!

У цей нелегкий для нашої держави час ви успішно долаєте труднощі, віддано та наполегливо виконуючи свої службові обов'язки.

Нехай почуття високої відповідальності та професіоналізму стануть гарантією вашого вагомого внеску у справу зміцнення правового потенціалу нашої Батьківщини.

Нехай цей ювілей стане для Вас додатковим зарядом енергії у складній діяльності на шляху до крашого життя українського народу.

Від усієї душі зичимо вам, вашим рідним і близьким міцного здоров'я на довгі роки, наслаги, мужності та непохитного оптимізму!

*З повагою, трудовий колектив прокуратури
Запорізької області •*

Асоціація правників України вітає всіх працівників та ветеранів прокуратури з професійним святом.

Прокуратура — одна з найважливіших складових правої держави. Від професійної гідності працівників прокуратури часто залежать долі багатьох людей, політичних інститутів, а подекуди й держави. Ваша професія має свою, почесну місію у правовій державі — працювати на сторожі Конституції, закону, прав та законних інтересів громадян нашої держави.

Від широго серця бажаємо вам мудрості, виваженості у прийнятті доленоносних рішень, професійного успіху задля примноження славних традицій професії та утвердження верховенства права.

Асоціація правників України. •

Шановні працівники органів прокуратури України!

Иро вітаю вас — людей, яким довірено справу виняткової державної і суспільної важи з п'ятнадцятою річницею утворення органів прокуратури України.

Верховенство Закону і Права має бути головним постулатом діяльності прокуратури, що випливає із завдань, які сьогодні стоять перед державно-правовими інституціями.

Ви — працівники прокуратури, стоїте на варті інтересів громадяніна та держави, вам належить провідна роль у зміцненні законності та правопорядку, захисті прав і свобод людини.

Суспільство розраховує на вашу професійність, чесність, порядність, сумління та принциповість.

Переконаний, що ви й надалі будете гідно виконувати покладені на вас обов'язки, захищаючи конституційні надбання українського народу

Тож дозвольте побажати вам у цей святковий та радісний день вагомих успіхів на професійній ниві, міцного здоров'я, щастя та добробуту!

Нехай ваше життя буде сповнено здобутками в ім'я України, утвердження зasad демократії, верховенства Закону і Права. Зі святом вас!

*Народний депутат України, заступник Голови
Комітету Верховної Ради України з питань боротьби
з організованою злочинністю і корупцією
С. Г. Міщенко •*

Друга регіональна конференція прокурорів держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії

21–22 вересня 2006 року в місті Києві (Президент-готель, вул. Госпітальна 12, зал Європейський) відбулася Друга регіональна конференція прокурорів держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії, яку провели Генеральна прокуратура України та Українська асоціація прокурорів під егідою Міжнародної Асоціації Прокурорів.

Головною темою конференції стало міжнародне співробітництво органів прокуратури у галузі надання правової допомоги у кримінальних справах. Учасники конференції обговорили роль і повноваження міжнародних організацій, включаючи професійні об'єднання прокурорів у сприянні національним органам різних держав під час розслідування кримінальних справ про транснаціональну злочинність, а також проблемні питання видачі злочинців, надання міжнародної правової допомоги, в тому числі заходи боротьби з відмиванням прибутків від злочинної діяльності та фінансуванням тероризму.

Роботу конференції відкрили Президент Міжнародної Асоціації Прокурорів, Генеральний прокурор Королівства Данія пан Хенінг Фоде та виконуючий обов'язки Генерального прокурора України Сергій Винокуров. Сергій Винокуров широко привітав іноземних гостей на українській землі, і зокрема, зазначив: «Якість та оперативність міжнародного співробітництва правоохоронців різних країн світу, зокрема співробітництво прокурорів під час вирішення питань надання правової допомоги у кримінальних справах, набувають в сучасних умовах винятково важливого значення. Для успішної протидії транснаціональним злочинам

ми повинні бути озброєними таким арсеналом міжнародно-правових механізмів, які б давали змогу не лише ефективно переслідувати злочинців за вже вчинені злочини, а бути фактично

на крок попереду, попереджаючи їх. Саме тому Україна з перших днів наступтя незалежності докладає максимальних зусиль, спрямованих на встановлення та розвиток міжнародних

Підписання меморандуму з Головним державним прокурором Чорногорії пані Весною Меденіцею.

За доброю традицією підписання меморандуму святкують келихом шампанського.

Під час зустрічі в. о. Генерального прокурора України С. Винокурова і заступника Генерального прокурора України О. Шинальського з делегацією Верховної народної прокуратури Китайської Народної Республіки.

зв'язків у галузі правової допомоги».

У роботі конференції взяли участь делегації з 25 країн світу та низки авторитетних міжнародних організацій, серед яких представники Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, ЄвроХСТУ, Координаційної Ради Генеральних прокурорів країн СНД тощо.

Під час роботи конференції, 21 вересня 2006 року, у Генеральній прокуратурі України відбулася зустріч виконуючого обов'язки Генерального прокурора України Сергія Винокурова та Головного Державного Прокурора Республіки Чорногорії Весни Меденіци. Під час зустрічі обговорювалися питання щодо взаємодії органів прокуратури України і Чорногорія у сфері боротьби зі злочинністю та підписано «Меморандум про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Прокуратурою Республіки Чорногорії у боротьбі з транснаціональною злочинністю і відмиванням коштів, одержаних злочинним шляхом».

Того самого дня відбулася зустріч виконуючого обов'язки Генерального прокурора України Сергія Винокурова і заступника Генерального прокурора України Олександра Шинальського з

Делегація Верховної народної прокуратури Китайської Народної Республіки та керівництво Міжнародної Асоціації Прокурорів.

делегацією Верховної народної прокуратури Китайської Народної Республіки, у ході якої С. Винокуров наголосив на винятковості відносин органів прокуратури України та КНР, які ґрунтуються на багаторічній, плідній співпраці та реальному запозиченні досвіду роботи.

22 вересня 2006 року в приміщенні Генеральної прокуратури України відбулася зустріч С. Винокурова з делега-

цією Литовської Республіки на чолі з Генеральним прокурором паном Альгімантасом Валантінасом. Під час зустрічі відбулося обговорення широкого спектра питань щодо активізації співробітництва між органами прокуратури України та Литовської Республіки.

Окрім того, за тривалу багаторічну працю в органах прокуратури, вагомий особистий внесок у розвиток міжнародної співпраці органів прокуратури

Під час зустрічі в. о. Генерального прокурора України С. Винокурова з делегацією Литовської Республіки на чолі з Генеральним прокурором паном Альгімантасом Валантінасом (третій ліворуч).

України з прокурорами багатьох країн світу наказом Генерального прокурора України Президента Міжнародної Асоціації Прокурорів, Генерального прокурора Королівства Данія пана Хенінга Фоде нагороджено нагрудним знаком «Почесний працівник прокуратури». 22 вересня 2006 року в приміщенні Генеральної прокуратури України під час офіційної зустрічі з керівниками Міжнародної Асоціації Прокурорів виконуючий обов'язки Генерального прокурора України С. Винокуров вручив нагороду пану Фоде.

Протягом роботи конференції нашим гостям було надано можливість поспілкуватися на офіційних прийомах від імені Генерального прокурора України та Української асоціації прокурорів, відвідати історичні та культурні пам'ятки.

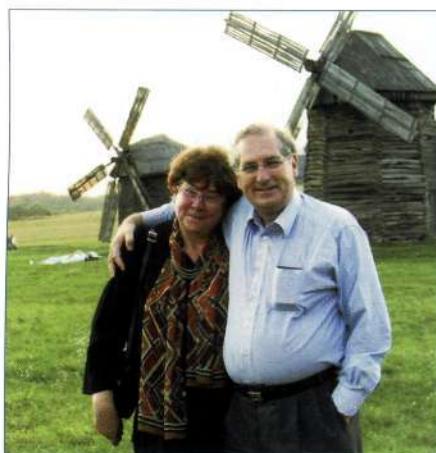
Під час закриття конференції керівництво Міжнародної Асоціації Прокурорів та голови іноземних делегацій висловили подяку організаторам за високий рівень підготовки і проведення

Наказом Генерального прокурора України Президента Міжнародної Асоціації Прокурорів, Генерального прокурора Королівства Данія пана Хенінга Фоде нагороджено нагрудним знаком «Почесний працівник прокуратури».

конференції та щиру гостинність. ●

ВИСТУП В. О. ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА УКРАЇНИ СЕРГІЯ ВИНОКУРОВА НА ВІДКРИТІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сергій ВИНОКУРОВ,
в. о. Генерального прокурора
України

*Шановні учасники та гости конференції!
Пані та панове!*

Насамперед від імені Генеральної прокуратури України та від себе особисто маю честь привітати вас на славетній та гостинній Київській землі та побажати успішної та плідної роботи.

Користуючись нагодою, хочу засвідчити свою повагу і висловити щиру подяку керівництву Міжнародної Асоціації Прокурорів за підтримку наших зусиль у підготовці та проведенні цієї міжнародної конференції в Україні.

Водночас хочу подякувати за сприяння в організації конференції:

- Управлінню ООН з наркотиків та злочинності;
- Міжнародній організації з міграції;
- ОБСЄ (Організації з безпеки і співробітництва у Європі);
- Посольству США в Україні.

Серед широкого спектра тем, які є цікавими та актуальними для прокурорів різних країн світу, ми не випадково обрали міжнародне співробітництво органів прокуратури у галузі надання правової допомоги у кримінальних справах, у тому числі заходи щодо боротьби з відмиванням доходів від злочинної діяльності та фінансуванням тероризму, а також проблемні питання щодо видачі злочинців.

Ефективна протидія злочинності є актуальним питанням як для переважної більшості країн світу, так і для світової спільноти загалом. Усі ми давно пересвідчилися в тому, що злочинність, передусім в її найнебезпечніших організованих формах, вже давно перейшла межі національних кордонів та набула транснаціонального характеру. Скоєння цілої низки злочинів та отримання злочинцями надприбутків, відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, та їх інвестування як у розвиток злочинного бізнесу, так і в легальний сектор економіки є сьогодні практично неможливими в межах однієї держави. Зокрема, це стосується організованих проявів торгівлі зброєю, людьми, наркобізнесу, тероризму та його фінансування тощо.

Злочинний світ не має національностей та не визнає кордонів, у злочинця, на якій би він мові не розмовляв чи якого кольору в нього не була б шкіра, одна спільна мета — злочинний прибуток. Саме тому правопорушники різних країн світу дуже швидко знаходять спільні інтереси, легко домовляються та зливаються у транснаціональні злочинні угруповання. Їх стосунки не мають формального характеру, не обумовлені суворим додержанням бюрократичних процедур, завдяки поєднанню злочинних, у тому числі фінансових, інтересів повністю позбавлені таких явищ, як тяганина та незацікавленість у досягненні кінцевої мети спільної діяльності.

З огляду на це, в сучасних умовах якість та оперативність міжнародного співробітництва правоохоронців різних країн світу, зокрема співробітництво прокурорів під

час вирішення питань щодо надання правової допомоги у кримінальних справах, набуває винятково важливого значення.

Для успішної протидії транснаціональним злочинам ми повинні бути озброєні таким арсеналом міжнародно-

Україна з перших днів набуття незалежності вживає активних заходів, спрямованих на встановлення та розвиток міжнародних зв'язків у галузі правової допомоги.

правових механізмів, які б давали змогу не лише ефективно переслідувати злочинців за вже скоєні злочини, а бути фактично на крок попереду, попереджуючи їх вчинення.

На жаль, і про це слід сказати відверто, існуюча сьогодні практика таким умовам відповідає далеко не завжди. Міжнародні зносини правоохоронців різних держав, на наш погляд, залишаються занадто формалізованими, процедури розгляду клопотань про арешт та видачу злочинців подекуди є настільки складними та займають стільки часу, що злочинець встигає не тільки отримати інформацію про розпочату процедуру, але й змінити громадянство чи залишити територію держави, яка виконує відповідне доручення.

Слід також відверто визнати і той факт, що інколи при вирішенні питань екстрадиції поряд із законністю та нормами міжнародних угод як вагомий аргумент виступає і

політична доцільність, що, на наш погляд, є неприпустимим і дуже шкодить загальній справі.

Тож маємо дуже багато тем для обговорення у широкому колі фахівців, визначення спільних рекомендацій,

Генеральна прокуратура України завжди намагалася надавати всю необхідну допомогу іноземним колегам навіть за відсутності міждержавних договорів, а під час розслідування багатьох справ і сама отримувала таку допомогу.

які сприяли б подальшому розвитку та підвищенню ефективності співробітництва прокурорів різних країн світу.

Україна з перших днів набуття незалежності вживає активних заходів, спрямованих на встановлення та розвиток міжнародних зв'язків у галузі правової допомоги. Ця робота включає укладення двосторонніх договорів, а після вступу до Ради Європи Україна приєдналася до низки Європейських конвенцій у галузі кримінального права.

Сьогодні загалом для України є чинними 37 міжнародних договорів про правову допомогу у кримінальних справах, у тому числі — 26 двосторонніх договорів та 11 багатосторонніх конвенцій, які регламентують надання різних видів правової допомоги — виконання процесуаль-

них дій, передачу кримінального переслідування та видачу правопорушників.

Цими договорами регламентовані відносини України з понад 60 іноземними державами з усього світу.

Проте у відносинах з державами, з якими відсутні спеціалізовані договори про правову допомогу у кримінальних справах, ми можемо розраховувати на отримання взаємної допомоги, базуючись на укладених в межах ООН, Ради Європи та інших міжнародних організацій багатосторонніх конвенціях. Хоча такі конвенції й регламентують дуже широке коло питань міждержавної співпраці у сфері боротьби з окремими видами найнебезпечніших злочинів (тероризм, торгівля людьми, незаконний обіг наркотичних засобів тощо), вони також містять відповідні норми про правову допомогу та видачу правопорушників і можуть розглядатися як підстава для відповідних звернень. Наведемо лише деякі з чинних для України багатосторонніх договорів цієї категорії:

Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 року; (Палермська конвенція) та протоколи, що її доповнюють, зокрема — Протокол про запередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї;

Конвенції ООН та Ради Європи про боротьбу з тероризмом;

На фото зліва направо: Генеральний радник МАП **Барі ХЕНКОК**; Президент МАП, Генеральний прокурор Королівства Данія **Хенінг ФОДЕ**; заступник Генерального прокурора України **Олександр ШИНАЛЬСЬКИЙ**; Генеральний секретар МАП **Хенк Маркуарт ШОЛЬЦ**.

Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 року.

Слід зазначити, що Генеральна прокуратура України завжди намагалася надавати всю необхідну допомогу іноземним колегам навіть за відсутності міждержавних договорів, а під час розслідування багатьох справ і сама отримувала таку допомогу.

Завдяки цим першим контактам українських слідчих було розпочато процеси підготовки міждержавних договорів про правову допомогу з Індією (підписані договори про правову допомогу та про видачу правопорушників), Гонконгом (підписано договір про правову допомогу), Панамою (договори про правову допомогу та видачу правопорушників) та деякими іншими країнами.

Як необхідну і дуже важливу складову активізації та підвищення ефективності співпраці з прокурорами інших країн ми розглядаємо участь наших прокурорів у міжнародних семінарах, конференціях, обміні делегаціями, тобто таких заходах, що дають змогу прокурорам різних країн світу встановлювати особисті ділові та дружні стосунки, обмінюватися досвідом, напрацьовувати спільні шляхи вирішення проблем, що виникають під час здійснення офіційних процедур, пов'язаних, зокрема, з наданням правової допомоги у кримінальних справах.

Я дуже щасливий з того, що сьогодні прокуратура України разом із Українською асоціацією прокурорів вже

мають змогу організовувати таке спілкування колег в Україні, в тому числі і під егідою знаної в світі та авторитетної міжнародної інституції — Міжнародної Асоціації Прокурорів. До речі, я із великим задоволенням свого часу сприйняв звістку про те, що Українську асоціацію прокурорів прийнято до складу Міжнародної Асоціації Прокурорів, тобто українські прокурори стали повноправними членами світової прокурорської спільноти.

Сподіваюсь, що проведення таких прокурорських форумів і наші зустрічі на українській землі згодом стануть доброю традицією. Принаймні ми з президентом Української асоціації прокурорів Олександром Шинальським готові докласти до цього усіх необхідних зусиль.

Наочанок хочу висловити надію, що ваше перебування в столиці нашої держави — місті Києві стане не тільки корисним з професійної точки зору, а й цікавим та приемним. Мені відомо, що організатори підготували для вас низку цікавих екскурсій до національних святинь, де навіть повітря наповнене історією. Я широ раджу вам скористатися нашими пропозиціями і впевнений, що цього разу колиска слов'янської цивілізації — місто Київ назавжди залишить у вашій пам'яті приемні спогади про цей візит.

Щиро запрошую всіх на офіційний прийом, який організовано на честь учасників конференції, і буду радий зустрітися з вами та продовжити наше спілкування.

Дякую за увагу і бажаю плідної роботи. •

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ВЗАЄМНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ У КРИМИНАЛЬНИХ СПРАВАХ

ШИНАЛЬСЬКИЙ

Олександр Іванович,

президент Української асоціації
прокурорів, заступник Генерального
прокурора України

Народився 2 лютого 1959 року у м. Житомирі.

Одружений, виховує донуку та сина.

У 1985 році закінчив з відзнакою юридичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

В органах прокуратури України працює з серпня 1985 року.

У 1985–1990 рр. — помічник, старший помічник, заступник Бориспільського міжрайонного прокурора Київської області.

У 1990–1996 рр. — кагарлицький міжрайонний прокурор Київської області.

У 1996–1997 рр. — прокурор Обухівського району Київської області.

У 1997–2000 рр. — прокурор Дарницького району м. Києва.

У 2000–2001 рр. — заступник прокурора м. Києва.

Шановні колеги!
Пані та панове!

Насамперед від імені Організаційного комітету хотів би привітати вас у древньому і вічно молодому Києві.

Українські колеги зробили все можливе, щоб ваше перебування в столиці України було корисним у професійному плані та цікавим з точки зору ознайомлення з українською культурою й історією.

Коло учасників нинішньої конференції розширено і для участі у форумі запрошені прокурори з держав Центральної та Східної Європи, Кавказу і Середньої Азії, для яких завдяки географічному положенню та історичним традиціям є характерними тісні соціальні й економічні зв'язки їхніх громадян і, на жаль, правопорушників.

У 2001–2002 рр. — заступник Генерального прокурора України — начальник управління нагляду за виконанням законів спеціальними підрозділами та іншими державними органами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю і корупцією.

З липня 2002 року — заступник Генерального прокурора України, член колегії Генеральної прокуратури України.

З грудня 2004 року — заступник Генерального прокурора України. Заслужений юрист України, почесний працівник прокуратури України. Учасник ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Кандидат юридичних наук. Тема дисертаційного дослідження — «Покарання в системі засобів боротьби зі злочинністю».

У січні 2005 року обраний Президентом Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація прокурорів».

У своєму виступі хотів би приділити велику увагу правовій базі та організації роботи органів прокуратури України щодо надання міжнародної правової допомоги у кримінальних справах. Відразу ж зазначу, що допомога при виконанні процесуальних дій в Україні може надаватися і на бездоговірній основі — на засадах взаємності.

Однак хотілося б детальніше зупинитися на характеристиці міжнародних договорів як юридичної підстави для надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах.

Весь масив цих договорів можна розділити на дві великі групи:

- **спеціалізовані** договори про правову допомогу, що регулюють питання виконання процесуальних дій, передачі кримінального переслідування, видачі правопорушників;

- **інші договори**, які можуть бути підставою для звернення за правовою допомогою.

На сьогодні Україна є учасницею 37 спеціалізованих договорів, які регулюють відносини більш ніж з 60 країнами світу.

До названих мною **інших договорів** відносяться підписані в межах ООН, Ради Європи та інших міжнародних організацій багатосторонні конвенції з питань боротьби з транснаціональною організованою злочинністю, тероризмом, торгівлею людьми та незаконним обігом наркотичних речовин та іншими видами злочинів.

Ці конвенції присвячені регулюванню широкого кола питань співробітництва держав-учасниць у бо-

ротьбі з певною категорією злочинів, однак містять окремі норми щодо правової допомоги та можуть розглядатися як правове підґрунтя при зверненні з відповідними запитами.

Наприклад, такими нормами є положення статей 16, 18 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, підписаної у Палермо в 2000 році.

На даний час від імені України підписані, але ще не набрали чинності 19 міжнародних договорів про правову допомогу у кримінальних справах — 6 багатосторонніх конвенцій і 13 двосторонніх договорів.

Найчастіше ініціювала підготовку проектів таких договорів або ж приєднання України до багатосторонніх конвенцій саме Генеральна прокуратура (двосторонні договори з Гонконгом, Індією, Антигу та Барбуда, Таїландом, а також з іншими країнами).

З огляду на те, що наша конференція присвячена темі міжнародного співробітництва органів прокуратури, я хотів би докладніше зупинитися саме на цих питаннях.

Із власного досвіду можу зробити висновок, що дуже важливе значення в сфері налагодження такого співробітництва відіграють особисті контакти представників органів прокуратури різних країн. Вони започатковуються на різних міжнародних конференціях, під час переговорів тощо.

На даний час від імені України підписані, але ще не набрали чинності 19 міжнародних договорів про правову допомогу у кримінальних справах — 6 багатосторонніх конвенцій і 13 двосторонніх договорів.

Я як заступник Генерального прокурора України, відповідальний за міжнародні зв'язки прокуратури, можу назвати безліч прикладів, коли в результаті спілкування на таких форумах організовувалися взаємні візити, укладалися угоди про співробітництво між прокуратурами та навіть міждержавні договори про правову допомогу.

Наприклад, у нас встановилася добра традиція щорічного обміну делегаціями з Верховною народною прокуратурою Китайської Народної Республіки з метою обміну досвідом і участі в різних форумах, які проводяться в обох країнах. Не стала винятком і наша конференція, в якій беруть участь делегати китайської прокуратури.

Гадаю, що шановні китайські колеги детальніше розкажуть про запланований на жовтень цього року глобальний форум, присвячений питанням боротьби з

корупцією. Я ж можу тільки підтвердити зацікавленість української сторони взяти активну участь у його роботі.

Зазначу, що наявність конструктивних і ділових відносин з колегами в інших країнах є, у багатьох випадках, основою швидкого та якісного надання правової допомоги у кримінальних справах.

Однак навіть добросовісні контакти з іноземними колегами не гарантують ефективного одержання необхідної правової допомоги у всіх випадках. Такою гарантією є тільки договір, що фіксує зобов'язання кожної із сторін. Особливо, якщо передбачені ним механізми слугують оптимізації процедур надання такої допомоги.

Фахівці в галузі правової допомоги зараз активно обговорюють і впроваджують процедури безпосередніх зносин компетентних органів різних держав у межах розслідування транснаціональних злочинів.

Водночас керівники органів прокуратури України та Польщі ще в 1998 році, ґрунтуючись на положеннях міждержавного договору, уклали відомчу угоду, згідно з якою обласні та воєводські прокурори двох держав безпосередньо звертаються один до одного із запитами

про виконання процесуальних дій і передачу кримінального переслідування.

Сподіваюся, що наші польські колеги так само позитивно оцінюють дію зазначененої угоди, завдяки якій наше співробітництво стало гнучкішим, динамічнішим і таким, що відповідає потребам сьогодення.

Процедури безпосереднього звернення істотно скрочують строки надання правової допомоги та активно використовуються при розслідуванні кримінальних справ. За 2005–2006 роки прокурори обласного/воєводського рівня України та Польщі більше ніж 1500 разів скористалися цією можливістю.

Можливість прямих контактів також передбачено Другим додатковим протоколом до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 2001 року, а також Кишинівською конвенцією держав СНД 2002 року. Обидва ці багатосторонні договори підписані від імені України, але поки ще не ратифіковані.

Зараз підготовлено проекти законів про їх ратифікацію, якими передбачається право прокурорів обласного рівня безпосередньо звертатися до відповідних компетентних органів іноземних держав, а також розглядати та виконувати закордонні запити.

Після набрання чинності зазначеними договорами для України будуть скорочені строки надання правової допомоги щодо більшості звернень, оскільки саме їх учасниками є держави, з якими Україна має най-інтенсивніші зносини в цій сфері.

Слід зазначити, що Генеральна прокуратура України вже має відомчі угоди з органами прокуратури більшості країн-учасниць зазначених договорів, і набрання чинності цими конвенціями надасть додаткові можливості для визначення найефективніших процедур співробітництва.

Зокрема, такі угоди укладені із прокуратурами 28 різних держав Європи, Азії, Північної Америки й Австралії.

Ця робота триває постійно. Тільки цього року підписано 2 угоди в межах СНД, а також двосторонні з органами прокуратури Сербії та Південної Кореї.

Із задоволенням хочу повідомити вам про те, що вчора Генеральний прокурор України Олександр Медведсько і Генеральний прокурор Чорногорії пані Весна Меденіца підписали Меморандум про співробітництво в боротьбі із транснаціональною злочинністю та відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом.

У перспективі підписання таких відомчих угод з Таїландом, Об'єднаними Арабськими Еміратами, Саудівською Аравією, Японією, Південно-Африканською Республікою та Перу — з усіма цими державами Україна ще не має договірних відносин у сфері правової допомоги.

В умовах відсутності міждержавних договорів відомчі нерідко були єдиною юридичною підставою для надання взаємної допомоги та, як правило, передували укладенню договорів між державами (наприклад, угода між Генпрокуратурою України та Департаментом юстиції США була укладена ще в 1993 році, а міждержавний договір у 1998 році, з Міністерством юстиції Канади в 1992 році, а міждержавний договір у 1996 році).

Ще до моменту приєднання України до Європейських конвенцій у кримінальній сфері Генеральна прокуратура України в 1996 році провела переговори із представниками Федерального Міністерства юстиції Німеччини, у результаті яких було підписано спільний протокол про співробітництво в галузі правової допомоги у кримінальних справах. На той момент зазначений документ був єдиною правовою підставою для надання взаємної правової допомоги.

Незважаючи на те, що зараз відносини України з Німеччиною врегульовані всім спектром європейських конвенцій у сфері кримінального права, положення зазначеного протоколу не вичерпали себе та продовжують застосовуватися.

Вищезазначене відноситься до двосторонніх відносин органів прокуратури. Водночас для розслідування злочинів, вчинених на території декількох держав або ж наслідки яких стосуються різних територій, необхідним є багатостороннє співробітництво та координація дій відповідних органів багатьох країн.

Ці завдання покликані вирішувати міжнародні організації, серед яких важлива роль належить недавно створеному Євроюсту, а також різні регіональні об'єднання прокурорів.

Ми сподіваємося, що діяльність таких організацій стане ефективним механізмом протидії злочинності та істотно доповнюватиме можливості двостороннього співробітництва.

На сьогодні Україна проводить переговори щодо укладання договору про співробітництво з Євроюстом. Основні положення такого договору вже погоджені.

Говорячи про перспективні напрями удосконалення співробітництва органів прокуратури різних держав, хотів би назвати такі:

- налагодження нових контактів і підтримка існуючих;
- забезпечення ефективного застосування укладених між державами договорів і міжвідомчих угод;
- підписання нових угод між прокуратурами, особливо при відсутності відповідних міждержавних договорів з перспективою подальшого їх підписання.

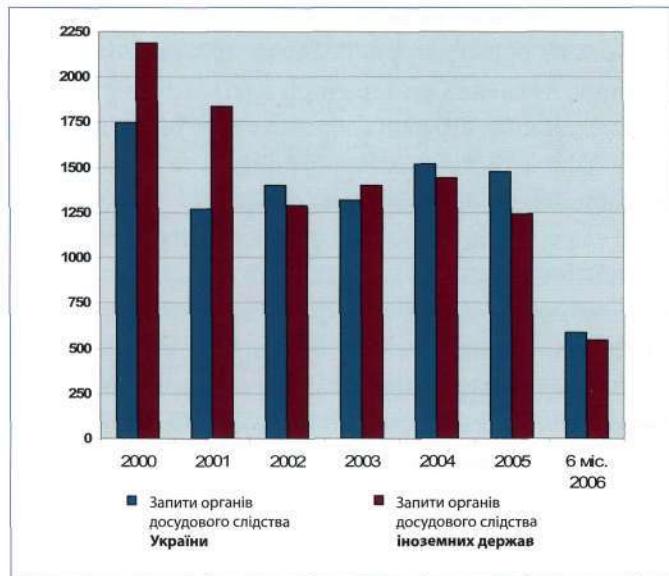
Стосовно існуючої в Україні системи надання правової допомоги хочу зазначити, що у нашій державі традиційно визначені два центральні органи, які відповідають за виконання міжнародних договорів про правову допомогу у кримінальних справах і видачі правопорушників — Генеральна прокуратура та Міністерство юстиції України.

При цьому за організацію виконання запитів органів досудового слідства (як українських установ, так і іноземних) відповідально є Генеральна прокуратура. Міністерство юстиції організовує виконання запитів судів України та іноземних держав.

Звісно, більшість запитів про різні види правової допомоги надсилаються саме на стадії досудового слідства, а тому за їхне виконання відповідає Генеральна прокуратура України.

Далі хочу звернути увагу на деякі статистичні дані, які дозволяють оцінити роботу Генеральної прокуратури України в цій галузі.

Органи досудового слідства України більшість запитів про надання різних видів правової допомоги надсилають до Російської Федерації (50–60% у різni ро-

ки зазначеного періоду). Серед інших держав, куди ми часто звертаємося за наданням допомоги, — Німеччина, Молдова, Латвія, Литва, Угорщина, Польща, Чехія, США.

Щороку Генеральна прокуратура України надсилає запити про виконання процесуальних дій, передачі кримінального переслідування та про екстрадицію компетентним органам 65–75 іноземних держав.

Найбільше до Генеральної прокуратури України за правою допомогою звертаються компетентні органи таких держав, як Росія, Німеччина, Угорщина, Чехія та Польща.

З метою реалізації функцій центрального органу України, відповідального за надання правої допомоги на стадії досудового слідства, у структурі Генеральної прокуратури у вересні 1996 року було створено міжнародно-правове управління.

Структура цього підрозділу, штат якого на сьогодні становить 32 співробітника, складається з трьох відділів та секретаріату:

— відділ міжнародного співробітництва в кількості 6 працівників — відповідає за договірно-правову роботу, виконання програм і заходів міжнародного співробітництва та протокольне забезпечення;

— відділ правої допомоги у складі 9 співробітників — розглядає запити про правову допомогу та організовує їх виконання;

— відділ перекладів нараховує 12 фахівців, які забезпечують усні та письмові переклади з 6 мов (англійська, німецька, французька, іспанська, чеська і словацька);

— 4 співробітники секретаріату забезпечують в управлінні діловодство.

Для реалізації повноважень прокуратури у сфері правої допомоги в прокуратурах обласного рівня, яких в Україні — 31, спеціально введено посади стар-

ших помічників прокурорів з міжнародно-правових доручень.

Усі ці співробітники також запрошенні на цю конференцію. Приводом для їх участі в нашому заході є не тільки їх повноваження щодо виконання запитів про правову допомогу, а та обставина, що прокурори обласного рівня в Україні є уповноваженими на здійснення безпосередніх зносин у випадках, передбачених низкою договорів.

Далі хотів би зупинитися на практичних аспектах нашого співробітництва, які, на мій погляд, потребують удосконалення.

Насамперед — це строки надання правої допомоги. Усі ми повинні прагнути до того, щоб виконувати запити іноземних колег якнайшвидше, пам'ятаючи про те, що в їх країні від швидкості та результатів виконання запиту нерідко залежить доля розслідування.

Звертаючись за допомогою, слідчий або прокурор з іншої країни сподівається отримати ті докази, які він не має змоги зібрати безпосередньо у своїй країні. Яким же може бути його розчарування, якщо після тривалого строку виконання запиту він одержить відписку замість очікуваних доказів.

У більшості країн, представники яких беруть участь у конференції, прокурори, як і в Україні, мають великі повноваження при розгляді запитів про видачу правоопорушників.

Генеральна прокуратура України орієнтує регіональних прокурорів на максимально швидке здійснення всіх процедур, пов'язаних з екстрадицією. Ми розуміємо, що швидка передача особи, за умови дотримання всіх її законних прав, є винятково важливою для цілей здійснення правосуддя.

Безумовно, прокурори в кожній державі пов'язані положеннями національного законодавства в сфері екстрадиції. Однак великі резерви у прискоренні процедур видачі полягають у швидкому розгляді пов'язаних з нею скарг причетних осіб.

Низка проблемних питань виникає при виконанні клопотань про передачу кримінального переслідування. За нашим переконанням, максимально повне розслідування «по гарячих слідах» повинно проводитися в державі, в якій було вчинено злочин.

Невиконання цього правила тягне за собою необхідність звернення з численними запитами про правову допомогу та, досить часто, веде до втрати доказів або неможливості їхнього збору. У кінцевому результаті це може стати перешкодою для притягнення винної особи до відповідальності за вчинений злочин.

Ми розуміємо, що вирішення зазначених питань деякою мірою виходить за межі компетенції прокуро-

рів. Водночас ми просто зобов'язані докласти всіх зусиль у межах повноважень, наданих національним законодавством наших країн, для належного забезпечення співробітництва в сфері надання взаємної правової допомоги у кримінальних справах.

У свою чергу, значну допомогу в поширенні крашого досвіду співробітництва надають міжнародні організації професійного характеру або ті, завданням яких є протидія злочинності на міжнародному рівні.

У цьому зв'язку хочу особливо відзначити роботу, виконану:

Міжнародною Асоціацією Прокурорів — підготовка огляду крашої практики одержання правової взаємодопомоги у кримінальних справах;

Управлінням ООН по наркотиках і злочинності, під егідою якого неформальні групи експертів розробили рекомендації щодо правової допомоги та екстрадиції;

Міжнародною організацією з міграції по підготовці рекомендацій щодо розслідування кримінальних справ про торгівлю людьми та отримання правової допомоги при таких розслідуваннях.

З люб'язного дозволу зазначених організацій у процесі підготовки конференції ми видали збірник, що містить ці рекомендації українською, англійською та російською мовами.

Сподіваюся, що ці матеріали допоможуть учасникам у їхній повсякденній роботі.

Користуючись нагодою, також хочу подякувати присутнім представникам зазначених організацій, а також ОБСЄ та Посольства США в Україні за допомогу в організації цієї конференції.

Протягом відведеного регламентом нашої конференції часу я мав змогу розповісти про існуючу в Україні систему надання правової допомоги у кримінальних справах, повноваження і діяльність прокуратури в цій сфері та перспективи розвитку міжнародного співробітництва.

Наведена мною інформація, сподіваюсь, допоможе краще зрозуміти можливості прокуратури України при наданні правової допомоги у кримінальних справах.

Впевнений, що цьому також сприятиме неформальне особисте спілкування під час роботи конференції, прийомів та інших заходів, організованих у межах форуму.

Бажаю вам плідної роботи.

Від імені Оргкомітету конференції запевняю вас, що українські колеги докладуть усіх зусиль, щоб ваше перебування в Києві було і корисним, і приємним.

Дякую за увагу. •

СТАНДАРТИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ПРОКУРОРІВ

Хенк Маркуарт Шольц,

Генеральний секретар
Міжнародної Асоціації Прокурорів

Більшість кримінальних юрисдикцій світу вже безпідставно не арештовують людей, не піддають їх катуванням і свавільно не відбирають їх власність. Інші з часом під впливом верховенства права почнуть діяти так, як більшість із нас це робить зараз, приділяючи відповідну увагу правам людини в ході проведення процесу кримінального переслідування. При цьому ми керуємося стандартами, які зафіксовані:

- міжнародними та регіональними органами;
- у внутрішньому законодавстві; а також
- правилах і керівних принципах, описаних різноманітними відповідними професійними установами.

Хенк Маркуарт Шольц народився у січні 1946 року в Амстердамі, Нідерланди.

Вивчав історію та голландське право в Університеті Фрі Амстердама з 1963 р. по 1970 р., де отримав ступінь магістра (LL. M.).

З травня 1970 р. по листопад 1971 р. пройшов службу в Армії Нідерландів.

З 1971 р. по 1973 р. працював у Міністерстві закордонних справ, тоді і став стажером в органах судової влади у Нідерландах.

Після 5-річної підготовки (з якої 2 роки виконував обов'язки прокурора) у 1978 р. його було призначено громадським прокурором в окружному суді Маастріхту.

З 1979 р. по 1983 р. був громадським прокурором у Куракоа, Голландська Вест Індія, після чого повернувся до Маастріхту. У 1986 р. він став заступником старшого прокурора в окружному суді Ассен.

У 1997 р. його було призначено Генеральним Адвокатом (прокурором апеляційних справ) в Апеляційному суді Леувардені.

Водночас Рада Генеральних прокурорів звільнила його з посади Генерального секретаря Міжнародної Асоціації Прокурорів, на яку його обрали у червні 1995 р. та яку він обіймає і зараз (його було переобрano у 2002 р.).

Після заснування Асоціації у 1996 р. вона значно збільшилася і на даний момент налічує понад 1400 індивідуальних членів та 118 організаційних членів (органів прокуратури та асоціацій прокурорів).

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

«Загальна Декларація прав людини» (1948 р.) є вихідною точкою. З неї випливають міжнародні пакти та конвенції, кодекси, правові норми, принципи, основні принципи і стандарти, які, як правило, проголошуються Організацією Об'єднаних Націй.

«Міжнародний пакт про цивільні та політичні права» (1966 р.) містить гарантії свободи від свавільного арешту та утримання, права на справедливий і відкритий судовий процес і принцип презумпції невинності.

Незалежність судової та правової професії встановлено в «Основних принципах незалежності судових органів» (1985 р.), «Основних принципах щодо ролі юристів» (1990 р.), «Основних принципах щодо ролі прокурорів» (1990 р.), а також у «Стандартах незалежності професії юриста» (1990 р.) Міжнародної Асоціації Адвокатів та інших документах таких, як «Пекінський устав принципів незалежності судових органів у правовій асоціації азіатських країн» (1995 р.).

Положення права людини в контексті діяльності працівників правоохоронних органів базуються на дев'ятьох важливих документах, а саме:

Мінімальні стандартні правила щодо поводження з ув'язненими (1977 р.);

Кодекс поведінки співробітників правоохоронних органів (1979 р.);

Принципи медичної етики щодо ролі працівників охорони здоров'я, зокрема лікарів, у захисті ув'язнених або затриманих осіб від катувань та інших видів жорстокого, нелюдського або принижуючого гідність поводження або покарання (1982 р.);

Конвенція проти катувань та інших видів жорстокого, нелюдського або принижуючого гідність поводження або покарання (1984 р.);

Мінімальні стандартні правила ООН з питань правосуддя у справах неповнолітніх осіб [Пекінські правила] (1985 р.);

Звід основних принципів захисту всіх осіб, які перебувають під будь-яким арештом або є ув'язненими (1988 р.);

Основні принципи щодо використання сили та вогневальної зброї працівниками правоохоронних органів (1990 р.);

Мінімальні стандартні правила ООН щодо не пов'язаних з ув'язненням заходів [Правила, Токіо] (1990 р.);

Головні принципи з питань запобігання вчинення злочинів неповнолітніми особами [Головні принципи, прийняті в Ер-Ріяді] (1990 р.).

Положення про захист прав людини та вчинення правосуддя щодо певних категорій населення (включаючи неповнолітніх осіб, жінок, корінні народи, інва-

майже з 127 країн. Протягом останніх 10 років було проведено 11 щорічних конференцій.

У червні 2000 р. його було призначено суддею в Апеляційному

суді Амстердаму (на неповний робочий день (*part-time*)), а у 2002 р.

також і в Апеляційному Суді Гааги.

Хенк Маркуарт Шольц є полковником першого резерву в Армії

правосуддя, начальником відділу переслідування Військового

мобільного суду, а також виконуючим обов'язки військового про-

курора. Був експертом проекту ЄС «Зміцнення

принципу верховенства права» для країн, які планують

свій вступ до Європейського

Союзу, а також брав участь як наглядач від імені Асоціації Групи

Експертів Ради Європи, яка підготувала Рекомендацію про Роль

Прокуратури у Системі Кримінального Судочинства. Провів багато лекцій на прокурорські теми у Східній Європі та нещодавно взяв участь у двох програмах, організованих ОБСЄ у Сербії.

Він також виступав як наглядач від ОБСЄ на виборах 2004 р. у США.

Виконував додаткові суспільні роботи, наприклад був членом Всезагальної Ради Датських Реформатських Церков з 1987 р. по 1991 р. (Комітет з канонічних апеляцій та спорів).

Захоплюється ковзанянським спортом, серфінгом та прогулян-

ками на велосипеді. Його цікавлять налагодження зв'язків та орг-

анізація, порівняльне кримінально-процесуальне право; історія;

класична музика; англійська література та фантастика, а також

датська поезія.

лідів, емігрантів та біженців, які шукають політичного притулку) викладено в таких документах:

Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1965 р.);

Декларація про права інвалідів (1975 р.);

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1982 р.);

Декларація про права людини та особи, які не є громадянами країни, в якій вони мешкають (1985 р.);

Конвенція Міжнародної організації праці (МОП) «Про корінні народи та народи, які ведуть племінний спосіб життя» (1989 р.);

Конвенція про права дитини (1989 р.);

Принципи ООН щодо захисту позбавлених волі неповнолітніх злочинців (1990 р.);

Проект Декларації про права корінних народів (1993 р.);

У країнах із загальним правом згідно з Банггалорськими Принципами (1988 р.) суди можуть враховувати зобов'язання, які взяли на себе країни відповідно до вищевказаних договорів «з метою усунення двозначності або неточностей у національних конституціях, законодавстві або в загальному праві».

У Віденській Декларації та Програмі дій 1993 року зафіксовано, що:

«Принципи роботи правової системи, включаючи правоохоронні та прокурорські органи і, особливо, незалежні судові

органи, інших представників правової професії відповідно до застосовуваних стандартів, які містяться в міжнародних актах з питань захисту прав людини, є основними при повній і недискримінаційній реалізації прав людини та необхідними для демократичного процесу і постійного розвитку.»

У 1994 р. Генеральна Асамблея ООН підготувала план заходів щодо проведення навчальних занять про права людини на наступне десятиліття (1995–2004 рр.), у яких вона звертається до урядів із проханням приділити особливу увагу «проведенню навчальних семінарів для працівників та інших груп, які займають особливо важливу позицію при реалізації принципу захисту прав людини».

Внутрішнє законодавство урядів, які підписали зафіксовані документи, відповідає цим стандартам. Правила професійної діяльності наших асоціацій і головні принципи, надані прокурорам прокурорськими органами, також відображають основні цінності, зазначені в цих документах, — зрозуміло, що це узгоджується з верховенством права.

Причини наших сучасних директив (наставлянь) є комплексними. Проте вони мотивуються загальним сприйняттям природженої гідності людської особистості та правами, які доповнюють гарантії цієї гідності. Можуть також розглядатися й прагматичні міркування: ми часто чуємо, що найкращим доказом у кримі-

нальному переслідуванні є зізнання; але ми повинні кваліфікувати це, враховуючи тільки добровільне зізнання, оскільки недобровільне зізнання, отримане шляхом катування або іншого тиску з метою його одержання, буде, по суті, таким, на яке не можна покладатися.

Доказ, отриманий якимось іншим незаконним шляхом, може також бути ненадійним, тому інтереси суспільства в цілому вимагають, щоб використання таких доказів було припинено.

СТАНДАРТИ МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ ПРОКУРОРІВ

Сплетіння ідеалізму та прагматизму відображені в розробці «Стандартів професійної відповідальності та викладення основних обов'язків і прав прокурорів» Міжнародної Асоціації Прокурорів (МАП) (далі — «Стандарти»). Вони спрямовані на забезпечення поведінки, яка ефективніше підтримуватиме принцип верховенства права (точніше, справедливе верховенство права) у наших суспільствах. Як додаток до філософських і правових доказів, які підтримують принцип верховенства права, існують досить практичні доводи для його впровадження. Без верховенства права, як вже неодноразово доводила історія, створюється клімат для різноманітних крайніх неприємностей, які трапляються з нами — виникають різноманітні форми гноблення та анархії з негативними наслідками для всіх нас.

Міжнародну Асоціацію Прокурорів було створено в 1995 р., вона дуже стрімко з того часу розвивається. Зараз у її складі налічується близько 1500 індивідуальних членів і 118 організаційних членів, які представляють 127 країн. І ми дуже горді, що Українська асоціація прокурорів є таким членом. Ми проводимо щорічні та регіональні конференції (регіональні конференції в Європі, зокрема в Східній Європі, Азіатсько-Тихоокеанському регіоні та у Латинській Америці), видаємо публікації та розглядаємо актуальні для прокурорів питання. Ми створили в окремих районах практичну мережу, спрямовану на надання допомоги прокурорам, які стикаються зі специфічними проблемами.

У 2001 р. МАП було надано консультивний статус у комісії ООН з економічного та соціального розвитку, з того часу почало розвиватися тісне й багатостороннє співробітництво між центром ООН щодо запобігання злочинам і кримінальною юстицією у Відні та Асоціацією.

Першим важливим досягненням Асоціації було проголошення «Стандартів». Планується, що згодом всі прокуратури світу, не тільки наші члени, приєдна-

ються і почнуть їх дотримуватися, а також оцінюватимуться залежно від того, як вони використовуватимуть їх на практиці. «Стандарти» є додатком до «Головних принципів ООН щодо ролі прокурорів від 1990 р.» (які зараз переглядаються у світлі «Стандартів МАП» та інших позицій).

Слід зазначити, що «Стандарти» є мінімальними стандартами, яких всі прокурори повинні досягти. Вони не є високими ідеалами, до яких слід прагнути. З математичної точки зору, вони є найменшим загальним знаменником. Просто кажучи, їх потрібно вивчати спочатку, як основи, а не наприкінці.

«Стандарти» відповідають меті МАП, а саме:

«... проголошувати і підкреслювати важливість стандартів і принципів, які є загальноприйнятими та мають

У 1994 р. Генеральна Асамблея ООН підготувала план заходів щодо проведення навчальних занять про права людини на наступне десятиліття (1995–2004 рр.), у яких вона звертається до урядів із проханням приділити особливу увагу «проведенню навчальних семінарів для працівників та інших груп, які займають особливо важливу позицію при реалізації принципу захисту прав людини».

міжнародне визнання як такі, що необхідні для правильно-го та незалежного розслідування злочинів.»

Також слід наголосити на тому, що вони дуже короткі. Це дуже важливо, оскільки це означає, що вони є концентрацією принципів, які вважаються дуже важливими для прокурорів усього світу. Вони не захарашені детальними правилами й основними принципами, які потребують великої кількості застережень і винятків.

Я пропоную розглянути лише декілька суперечніх питань, які входять до «Стандартів». Вони є корисним нагадуванням щодо того, як ми повинні діяти в нашій справі.

Стаття 1 приписує декілька видів поведінки для прокурорів і, особливо, у параграфі (f) розглядається питання про прокурорський захист права обвинувачуваного на **справедливий розгляд його справи в суді**. І це є суттю нашої роботи. Як в «Загальній декларації прав людини», так і в «Міжнародному пакті про цивільні та політичні права» викладено вимоги щодо справедливого розгляду справи в суді для обох сторін.

У багатьох випадках справедливість є оцінним поняттям суду, проте ця стаття зобов'язує нас керувати-

ся принципом справедливості. Ми повинні робити це, беручи до уваги права людини та причетних осіб.

У статті 2 йдеться про **незалежність** прокурора, що має свої застереження. Рівень незалежності прокурорських рішень від уряду та іншого впливу значно відрізняється в кожній країні. У деяких юрисдикціях прокурорські органи повністю незалежні від уряду при прийнятті своїх рішень; в інших — вони внутрішньо пов'язані з політичним функціонуванням уряду; і між цими двома видами юрисдикцій є різні варіації. У цій статті визначено ці варіації незалежності. Однак необхідно зазначити, що будь-яке втручання щодо цієї незалежності повинно бути прозорим і підзвітним.

«Стандарти» для всіх нас є початковим етапом. Більшість прокурорських органів, можливо, матимуть розширені інструкції та документи щодо лінії поведінки, які допомагатимуть при прийнятті рішення в ході здійснення переслідування; інші, можливо, — ні.

У статті 3 висуваються вимоги щодо **неупередженості** при виконанні наших функцій. У параграфі (e), а також у статтях 1 (f) і 4.3 (d) йдеться про своєчасне надання обвинувачуваному пов'язаної із судовим переслідуванням інформації, незважаючи на те, яким чином ця інформація впливає на обвинувачення або захист. Це особливо важлива вимога. У багатьох юрисдикціях відчувається великий тиск на захист, щоб він надавав, принаймні, обмежену інформацію прокуратурі, але ми сподіваємося тільки на співробітництво між сторонами. Це співробітництво виникне тільки тоді, коли існуватиме довіра, якщо буде зрозуміло, що органи обвинувачення, які мають сприятливий баланс повноважень, першими повністю розголошуватимуть інформацію.

Стаття 4 — це специфічне положення, яке стосується здійснення провадження прокурорами та вимагає від нас проведення певних дій. Знову ж існують розбіжності між нашими різноманітними органами прокуратури. Деякі зобов'язані розслідувати злочини, інші зовсім не мають цієї функції. У будь-якому випадку ця стаття покладає на нас зобов'язання діяти **об'єктивно, неупереджено та професійно**.

У статті 4.2 (d) йдеться про необхідність знати, коли справа є життєво важливою. Тому, у свою чергу, від нас вимагається вести провадження замість постійного перегляду справ — безперервно оцінюючи дієвість доказів та ймовірність засудження належним чином.

Стаття 4.3 (b) — про потерпілих внаслідок злочинів. Такі вказівки можна знайти в «Декларації основних принципів Юстиції ООН щодо потерпілих внаслідок злочину та зловживання владою 1985 р.». Потерпілі — це група осіб, яка стрімко збільшується, їхнє положення (принаймні, на думку багатьох людей) переглядалося дуже давно.

У статті 4.3 (h) йдеться про ухвалення рішення проводити кримінальне переслідування та альтернативи, які можуть мати місце. Інші схеми стають популярнішими, оскільки судові витрати та властиві затримки під час здійснення судового провадження у кримінальних справах зростають, тому існують ідеї зміцнення правосуддя.

У статті 5 висвітлюється ще одна причина існування Міжнародної Асоціації Прокурорів. **Співпраця** є основною метою.

У статті 6 (скоріше експресивно названої «**Повноваження**») йдеться, зокрема, про те, що ми одержуємо від кримінального переслідування, і частково про те, що наше суспільство повинні надавати нам. У цій статті постає серйозна проблема ресурсів. З одного боку, уряд любить підкреслювати своїм виборцям важливу роль, яку відіграє прокуратура в підтримці громадського порядку; з іншого — любить відмовляти нам у відповідних ресурсах, щоб вкласти їх у діяльність, яка прямує перетвориться в голоси під час наступних виборів. Ті з нас, хто страждає від цього, повинні підтримати нашу боротьбу за відповідні ресурси для можливості здійснення професійним шляхом нашої роботи.

МАЙБУТНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

«Стандарти» для всіх нас є початковим етапом. Більшість прокурорських органів, можливо, матимуть розширені інструкції та документи щодо лінії поведінки, які допомагатимуть при прийнятті рішення в ході здійснення переслідування; інші, можливо, — ні. На мою думку, початковим етапом є забезпечення того, щоб такі документи, які ми маємо, відображали стандарти, обов'язки та права, визначені в «Стандартах МАП». Наступним кроком є забезпечення того, щоб уряд визнав «Стандарти» і допоміг їх прийняти. На даний час майже 50 організаційних членів Асоціації письмово взяли на себе зобов'язання дотримуватися «Стандартів МАП».

Я хочу процитувати американське прислів'я про навколошнє середовище: «Ми не успадковуємо землю від наших батьків; ми позичаємо її в наших дітей». У такому ж дусі відповідальності ми повинні використовувати ці «Стандарти» для створення ще кращих прокурорських органів у майбутньому. ●

Конституційний статус прокуратури: європейська чи сучасна українська модель?

ТИТАРЧУК

Григорій Миколайович

Начальник Головного управління організаційного та правового забезпечення Генеральної прокуратури України, старший радник юстиції, заслужений юрист України

Протягом вересня-жовтня цього року відбулася низка подій, які не дуже широко висвітлювалися на шпальтах вітчизняних газет, окремі коментарі стосовно них носили здебільшого тенденційний і скандальний відтінок, проте їх значення для майбутньої долі української прокуратури має непересічний характер.

Йдеться про візит 25–27 вересня до нашої країни на запрошення Генерального прокурора України О.Медвед'ка колишнього Генерального Секретаря Ради Європи пана Вальтера Швіммера, проведення Генеральною прокуратурою і Академією прокуратури 2–3 жовтня у Києві міжнародної науково-практичної конференції з питань реформування прокуратури, а також участь Генерального прокурора України у роботі 68-го пленарного засідання Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеціанської Комісії), що відбулося 13–14 жовтня у місті Венеція.

Усі зазначені події були присвячені одній темі – обговоренню запропонованих Генеральною прокуратурою змін до Конституції України стосовно прокуратури.

Пан В.Швіммер як голова групи експертів з високою репутацією, до складу якої увійшли колишній суддя Європейського суду з прав людини пан В.Фурман і заслужений професор Університету Париж 1 Пантеон-Сорбонна пан М. Лесаж, презентував у Києві підготовлений ними Висновок щодо відповідності запропонованої конституційної моделі прокуратури європейським нормам і стандартам. Під час зустрічей з Головою Верховної Ради О. Морозом, Прем'єр-міністром В. Януковичем, заступником Глави Секретаріату Президента О. Чалим і заступником Голови Конституційного Суду С. Станік пан Швіммер оцінив пропозиції щодо конституційних змін як важливий крок у правильному напрямі та відзначив європейський дух, в якому їх зроблено.

...упродовж 15 років незалежності в Україні так і не визначено чіткої концепції реформування системи кримінальної юстиції, яка б сприймалася більшістю політичних сил і представниками усіх гілок влади та відповідала зasadам справедливості й ефективності.

Зазначений проект змін до Конституції був також головною темою для обговорення на науково-практичній конференції, родзинками якої стали виступ Генерального прокурора¹, участь в її роботі експертів Венеціанської Комісії пані Г. Сухоцької, пана Дж. Гамільтона і пана П. Корню, а також обговорення їхніх по-передніх висновків стосовно пропозицій Генеральної прокуратури.

Венеціанська Комісія є органом Ради Європи, уповноваженим давати офіційні висновки щодо відповідності конституційного законодавства країн-учасниць вимогам цієї організації. Тому кульминацією багатомісячної роботи щодо визначення оптимальної для нашої країни моделі прокуратури став візит Генерального прокурора України О. Медвед'єва до Венеції. Доволі драматичний процес обговорення, спроби відкласти прийняття остаточного рішення завершилися на самкінець хоча й далеко не остаточним, проте однозначно успіхом.

Комісія ухвалила Висновок, в якому вітає проект як важливий крок у правильному напрямі, зокрема щодо посилення незалежності Генеральної прокуратури від політичного тиску, визначення прокуратури як частини судової гілки влади, кращого захисту Генерального прокурора від несправедливого звільнення, і закликала українську владу рухатися далі у тому ж напрямі².

Для правильного розуміння значення цих документів слід трохи пригадати історію, об'єктивно оцінити головні проблеми сучасної української прокуратури, а також враховувати політичний контекст, в якому відбувається визначення напрямів подальшого реформування державних інститутів в Україні.

Нажаль, слід констатувати, що упродовж 15 років незалежності в Україні так і не визначено чіткої концепції реформування системи кримінальної юстиції, яка б сприймалася більшістю політичних сил і представниками усіх гілок влади та відповідала зasadам справедливості й ефективності. Відтак і щодо статусу прокуратури за всі ці роки не досягнуто будь-якого консенсусу, а пропозиції щодо напрямів її реформування носили здебільшого уривчастий або явно заангажований чи непрофесійний характер.

У Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року³ Верховна Рада закріпила наглядову, фактично радянську модель прокуратури. Проте у подальшому, під гаслом демократизації та відповідності принципам правової держави і верховенства права, певні політичні сили розгорнули справжню атаку на неї. Головними об'єктами критики, без посилання на конкретні європейські норми і стандарти, стали загальнонаглядова і слідча функції прокуратури.

Як наслідок, ми отримали закріплена у статтях 121–123 Конституції 1996 року модель, яку доволі часто називають демократичною і такою, що відповідає європейським нормам і зобов'язанням України перед Радою Європи.

Водночас неупереджений аналіз засвідчує — насправді нинішня редакція Конституції закріплює слабку, неефективну і вразливу модель прокуратури, яка має дуже віддалене відношення до справді демократичних стандартів.

Щоб переконатися у цьому, достатньо розглянути складові конституційного статусу української прокуратури та порівняти їх з вимогами відповідних міжнародних документів, а також статусом прокуратури в інших демократичних країнах.

Оскільки обсяг статті не дозволяє детально зупинитися на цих проблемах, хоча кожна з них окремо заслуговує не на одне дисертаційне дослідження, дозволю собі окреслити лише головні, на мій погляд, тези.

¹ Реформування органів прокуратури України: проблеми і перспективи. Виступ Генерального прокурора України Олександра Медвед'єва на міжнародній науково-практичній конференції 2 жовтня 2006 р. — Вісник прокуратури, № 10, 2006 р. С. 3–9.

² Текст англійською можна знайти на сайті Венеціанської Комісії за адресою: [http://www.venice.coe.int/docs/2006/CDL-AD\(2006\)029-e.asp](http://www.venice.coe.int/docs/2006/CDL-AD(2006)029-e.asp).

³ Відомості Верховної Ради УРСР, 1990, № 31 (31.07.90), ст. 429.

Стосовно функцій. Як відомо, Переходні положення Конституції передбачають позбавлення прокуратури функції провадження досудового слідства у кримінальних справах. Головний аргумент численних апологетів цього рішення — наявність у прокуратурі цієї функції суперечить європейським стандартам і несумісна із здійсненням нею нагляду за органами досудового слідства.

Ця думка настільки глибоко вкорінена у суспільній свідомості, що на неї вже як на аксіому посилаються при розгляді будь-яких питань, пов'язаних з реформуванням правоохоронної системи, навіть на самому високому рівні. Наприклад, під час виступу на дев'ятому пленарному засіданні Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права, що відбулося 8 листопада цього року, Президент України В.Ющенко наголосив на необхідності реформування прокуратури, «перш за все, з виключенням зі сфери її діяльності такої нехарактерної для неї функції, як досудове слідство»⁴.

У зв'язку з цим зазначу лише, що в Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № 19 від 6 жовтня 2000 року щодо ролі державної прокуратури у системі кримінального судочинства (Рекомендація 19) у розділі «Функції державного прокурора» прямо передбачено, що в окремих системах кримінального судочинства державні прокурори «проводять, спрямовують слідство або наглядають за ним»⁵.

Саме тому експерти Венеціанської Комісії у Висновку № 380/2006 не висловили жодних застережень з цих питань і віднесли функцію досудового слідства, поряд з кримінальним переслідуванням і підтриманням державного обвинувачення в суді, до сфери основної діяльності будь-якої прокуратури, зазначивши одночасно про допустимість поєднання провадження прокуратурою досудового слідства і здійснення нею нагляду за досудовим слідством іншими правоохоронними органами (пункти 20 і 28).

Не варто вважати, що Генеральна прокуратура бажає залишити за собою право на досудове слідство в нинішніх обсягах. Генеральний прокурор України, інші керівники прокуратури неодноразово публічно проголошували свою позицію з цього питання — провадження слідства, дізнання й оперативно-розшукової діяльності у певних категоріях злочинів мають бути зосереджені у кількох правоохоронних органах залежно від основних напрямів їхньої діяльності⁶. Саме тому Генеральним прокурором ініційовано передачу розслідування усіх злочинів проти особи до органів внутрішніх справ⁷. Разом з тим, прокурор повинен мати, як мінімум, право за певних обставин взяти до сво-

го провадження будь-яку справу, а також проводити слідство у справах про злочини проти правосуддя і вчинені працівниками правоохоронних органів та суддями.

Разом з тим, чинна Конституція України позбавляє прокурорів жодного права на власну роль у досудовому слідстві, залишаючи за ними у сфері кримінально-

Генеральним прокурором ініційовано передачу розслідування усіх злочинів проти особи до органів внутрішніх справ.

го судочинства дві функції: нагляду за провадженням іншими органами оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства і підтримання державного обвинувачення в суді. Наскільки ефективна така система і чи відповідає вона європейським стандартам?

Щодо ефективності: за останні кілька років на фоні постійного зниження кількості справ, розслідуваних органами міліції (з понад 208 тис. у 2003 р. до майже 199 тис. у 2005 р.), постійно збільшується кількість скасованих прокурорами постанов про зупинення слідства і дізнання (відповідно з понад 41 тис. до майже 54 тис.) і водночас — кількість притягнутих за актами прокурорів до дисциплінарної відповідальності працівників органів внутрішніх справ за порушення, допущені при провадженні слідства і дізнання (відповідно з 8,5 тис. до майже 12 тис.).

Наведені статистичні дані доповнюються результатами прокурорських перевірок, які свідчать, що вказівки і постанови прокурорів нерідко залишаються без відповідного реагування з боку слідчих, дізнавачів та їхніх керівників. Наразі не ставиться за мету досліджувати причини такого явища. Головне — в іншому, системі, коли прокурор на досудовій стадії займає лише позицію стороннього наглядача, не є оптимальною з точки зору ефективності та досягнення мети і завдань кримінального процесу.

⁴ Повідомлення прес-служби Президента України: http://www.president.gov.ua/news/data/1_11629.html.

⁵ «Conduct, direct or supervise investigations» — текст Рекомендації та пояснювального меморандуму до нього англійською можна знайти на сайті Ради Європи за адресою: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=376859&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75>.

⁶ Див., зокрема, «Реформування прокуратури: яким воно має бути». Інтерв'ю Генерального прокурора України О.Медвед'єва. — Правовий тиждень, № 13 від 31 жовтня 2006 року. «За министрами проследит Служба розслідувань». Інтерв'ю первого замісителя Генерального прокурора України С.Винокурова. — Дело, № 165 (217) от 15 січня 2006 года.

⁷ Законопроект № 2216, зареєстрований у Верховній Раді України 25.09.2006.

Стосовно відповідності європейським стандартам слід звернутися до Рекомендації 1604 (2003) Парламентської Асамблей Ради Європи «Про роль прокуратури у демократичному правовому суспільстві» (Рекомендація 1604), в якій висловлюється сумнів щодо узгодженості з основними принципами Ради Європи відповідальності поліції за кримінальне переслідування і пропонується урядам держав-учасниць, серед іншого, забезпечити, щоб за кримінальне переслідування відповідав окремий, незалежний від поліції орган.

Зважаючи на те, що згідно з Рекомендацією 19 кримінальне переслідування є головним завданням державних прокурорів⁸, стає зрозумілим, що нинішня конституційна модель, яка покладає на прокурорів функцію обвинувачення лише на судовій стадії, не відповідає європейським стандартам.

Четверта конституційна функція прокуратури не викликає принципових зауважень з боку європейських інституцій. У пояснювальному меморандумі до Рекомендації 19, навпаки, наголошується на особливому значенні ролі прокурора у випадках, коли

рішень зросла у 2005 році порівняно з попереднім роком майже на 30% (з 6,5 до 8,5 тис.). За результатами перевірок з цих питань прокурорами порушено 116 кримінальних справ, за актами прокурорського реагування притягнуто до відповідальності 448 посадових осіб, відшкодовано 4,6 млн. грн., до загальних та господарських судів пред'ялено 71 позов, з яких 47 задоволено на загальну суму 158 тис. грн.

Разом з тим, стаття 121 Конституції не передбачає повноважень прокурора у цій сфері, а нинішні — ґрунтуються на пункті 9 Переходних положень, тобто мають тимчасовий характер.

Більш категоричною є позиція Ради Європи щодо так званої «загальнонаглядової» функції прокуратури, яка визнається несумісною з демократичними засадами. У зв'язку з цим у резолюціях ПАРЄ постійно наголошується на необхідності виконання українською владою зобов'язань, взятих при вступі до Ради Європи, скасуванні пункту 5 статті 121 Конституції та припиненні виконання функції нагляду за додержанням і застосуванням законів відповідно до пункту 9 її Переходних положень.

За таких обставин за прокуратурою у некримінальній сфері мають залишитися лише представницькі функції в суді. Посилання окремих науковців на те, що теорію прокурорського нагляду визнано, що зазначена функція передбачає також повноваження прокурора на досудовій стадії, можна було б взяти до уваги, якби не рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 року № 3-рп/99, яким чітко визначено, що ці повноваження стосуються виключно вчинення процесуальних дій у суді, а саме подання позовної заяви до суду та участь у судовому розгляді справ.

Хоча питання щодо функцій прокуратури є надзвичайно важливими, проте, на мою думку, не найбільшими. Головною проблемою конституційного статусу прокуратури є незабезпечення належних гарантій незалежного і неупередженого виконання Генеральним прокурором та підпорядкованими йому прокурорами своїх повноважень.

Показово, що на відміну від Конституції УРСР 1978 року⁹, у нинішній взагалі не згадується про незалежність прокурорів у здійсненні своїх повноважень. Не випадково, що на практиці реалізація цього принципу зазнає великих перешкод, про що дуже переконливо довів у своїх статтях Президент Української

⁸ Англійською кримінальне переслідування — «prosecution» і прокурор — «prosecutor» є однокорінними словами.

⁹ У статті 165 зазначеній Конституції було закріплено, що прокурори у здійсненні своїх повноважень є незалежними і керуються Конституцією та законами України.

асоціації прокурорів, заступник Генерального прокурора України, заслужений юрист України О.Шинальський¹⁰.

Конституція України не містить жодних професійних вимог до посади Генерального прокурора на відміну від народних депутатів, Президента, суддів загальних і Конституційного судів. Це не виключає можливості призначення Генеральним прокурором випадкової, навіть без юридичної освіти, особи.

Однак найбільша небезпека криється у механізмі звільнення Генерального прокурора з посади. Слід віддати належне авторам статті 122 Конституції, вони знали, яким чином знівелювати всі законодавчі гарантії незалежності прокуратури. У зв'язку з цим цікаво пригадати, що за Конституційним договором від 08.06.1995 Генеральний прокурор призначався на посаду та звільнявся з посади Верховною Радою за поданням Президента. А далі варто ознайомитися зі стендограмою останніх хвилин прийняття Конституції 1996 року та усвідомити ціну зазначеного питання.

Як наслідок, ми отримали «унікальний» механізм, відсутній у будь-якій іншій країні світу — Генерального прокурора мають право самостійно звільнити з посади як Президент, так і Верховна Рада. У такий спосіб його поставили у залежність від різних, часто навіть антагоністичних сил, зробили заручником політичних протистоянь і дуже вразливим для того, щоб адекватно протистояти фактам втручання у діяльність прокуратури.

Найбільчіше це вдарило по кадрах. Ми дуже рідко публічно говоримо про те, що за 15 років незалежності Україна мала вісім Генеральних прокурорів і ще трохи осіб, які тривалий час виконували його обов'язки, жоден з яких не перебував на посаді визначені Конституцією і законом 5 років. Що лише за три останні роки в органах прокуратури змінили 16 заступників Генерального прокурора, 60 прокурорів обласного рівня, понад 750 прокурорів районної ланки, а загалом на кінець 2005 року з 824 керівників прокуратур тільки 27 (3%) працювали на посаді понад 5 років. До речі, ці дані дуже вразили європейських експертів, а їхню реакцію можна прослідкувати в останньому висновку Венеціанської Комісії.

Нарешті, особливим предметом професійної гордості українських прокурорів був і залишається той факт, що за Конституцією прокуратура обіймає особливе місце і не віднесена до жодної з трьох класичних гілок влади. Не вдаючись у марну дискусію з цього пи-

тання, зазначу лише, що насправді така ситуація давала підстави опонентам стверджувати про порушення статті 6 Конституції і намагатися досягти своїх політичних цілей, далеких від проголошуваних принципів верховенства права.

Так, у червні цього року у проекті угоди про створення коаліції демократичних сил у Верховній Раді України несподівано, без будь-якого попереднього публічного обговорення, було закріплено положення про віднесення прокуратури до системи виконавчої влади.

Ця теза неодноразово також лунала з вуст колишніх Міністрів юстиції України С.Головатого і Р.Зварича. І зараз її намагаються закріпити в Концепції державної політики України у сфері кримінальної юстиції, що розробляється під егідою Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права.

Дивує не те, що автори цієї згубної ідеї не згадують про дискусію стосовно прокуратури у далекому 1922 році, класичну статтю В.Леніна «Про «подвійне» підпорядкування і законність» та сучасні тенденції у її реформуванні, зокрема на пострадянському просторі, а те, що фактичне знищенння єдиної системи прокуратури, намагання поставити її в залежність від коаліції політичних сил у парламенті та місцевих органах вла-

...ми отримали «унікальний» механізм, відсутній у будь-якій іншій країні світу — Генерального прокурора мають право самостійно звільнити з посади як Президент, так і Верховна Рада. У такий спосіб його поставили у залежність від різних, часто навіть антагоністичних сил, зробили заручником політичних протистоянь і дуже вразливим для того, щоб адекватно протистояти фактам втручання у діяльність прокуратури.

ди відбувається під гаслами верховенства права та слідування європейським демократичним стандартам.

Наведених прикладів, вважаю, достатньо для висновку, що існуюча конституційна модель не може бути основою для ефективного функціонування прокуратури.

У зв'язку з цим керівництво Генеральної прокуратури України ще наприкінці 2002 року ініціювало роботу над Концепцією реформування прокуратури. Головне завдання, що стояло перед робочою групою, полягало у визначенні такої моделі, яка б максимально враховувала існуючі міжнародні норми і стандарти і водночас не відривалася від українських реалій.

¹⁰ Шинальський О.І. Де закінчується, так і не розпочавши, незалежність прокурора. — Радник юстиції, № 1, 2006. С. 21–25. Шинальський О.І. Чи може бути незалежним «підпорядкований» прокурор. — Радник юстиції, № 2, 2006. С. 10–16.

Під час цієї роботи проаналізовано відповідні міжнародні документи, ретельно опрацьовано висновки Ради Європи стосовно української прокуратури, узагальнено досвід інших країн, налагоджено робочі зв'язки з відповідними європейськими інституціями.

Тому після видання Президентом України Указу від 20 січня 2006 року № 39, яким зокрема передбачається

Роль Венеціанської Комісії є ще більш вагомою, оскільки українська влада не зможе проігнорувати її висновків, якщо намагатиметься отримати позитивний висновок Моніторингового комітету ПАРЄ стосовно виконання Україною зазначених зобов'язань.

внесення змін до Конституції в частині, що стосується прокуратури, Генеральна прокуратура була готова запропонувати свій варіант конституційних змін, який ґрутувався на комплексному підході та глибокому дослідженні предмета.

30 березня цього року колегія Генеральної прокуратури України після плідної дискусії фактично одностайно підтримала варіант, який передбачав внесення змін до всіх статей чинної Конституції, що стосуються прокуратури.

Головні напрями реформування — це чітке визначення місця прокуратури в системі державних органів, відповідне коригування її функцій і закріплення гарантій незалежності як для Генерального прокурора, так і для всієї системи прокуратури.

Зокрема запропоновано — віднести прокуратуру до судової влади, що передбачає її самостійність і адекватні гарантії незалежності, фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Закріпити за прокуратурою функцію кримінального переслідування, трансформувати «загальнонаглядові» функції у функцію захисту прав і свобод людини і громадянина, державних і суспільних інтересів, розширити межі нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень. Відкоригувати механізм призначення і звільнення Генерального прокурора та визначити чіткі юридичні процедури, що мають забезпечити перебування на цій посаді висококваліфікованих і авторитетних фахівців та мінімізувати політичний тиск і втручання в діяльність прокуратури.

Член науково-методичної ради при Генеральній прокуратурі України професор Нор В.Т. так оцінив підготовлений проект: «Як видається, авторам цього документа, за умови його законодавчого впровадження, вдається і задоволити експертів Ради Європи, і не перетворити вітчизняну прокуратуру в абдикацій-

ну (зречену чи позбавлену владних повноважень) державну інституцію. Прокуратура України, за такої редакції змін, фактично не буде позбавлена жодної із донині важливих функцій...».

Водночас було абсолютно зрозумілим, що на шляху до його сприйняття та ухвалення будуть великі перешкоди, оскільки за недоброю традицією останніх років головне завдання більшості політичних сил, незалежно від кольору і спрямування, полягало не в побудові ефективної і незалежної правоохранної системи, а в отриманні контролю над нею.

Зважаючи на те, що вимоги стосовно реформування прокуратури спираються на необхідність виконання зобов'язань України перед Радою Європи, незалежна оцінка пропозицій Генеральної прокуратури з боку європейських експертів є надзвичайно важливою.

Саме у цьому полягає значення висновків пана В.Швіммера і Венеціанської Комісії, які довели — Генеральна прокуратура України відстоює не власні відомчі інтереси, її пропозиції дійсно ґрунтуються на європейських стандартах діяльності прокуратури у демократичному правовому суспільстві.

Роль Венеціанської Комісії є ще більш вагомою, оскільки українська влада не зможе проігнорувати її висновків, якщо намагатиметься отримати позитивний висновок Моніторингового комітету ПАРЄ стосовно виконання Україною зазначених зобов'язань.

Як відомо, Президент України і Голова Верховної Ради ініціюють створення конституційних комісій з метою продовження та удосконалення політичної реформи. Добре, що на цей момент Генеральна прокуратура має конкретні пропозиції з цього питання і відповідні аргументи на їх користь.

Водночас зараз надзвичайно важливо обговорювати проблеми конституційного статусу прокуратури, сміливо висвітлювати існуючі проблеми, доводити обґрунтованість і доцільність пропозицій Генеральної прокуратури, переконувати у цьому політиків, народних депутатів, юридичну громадськість. Не випадково останнім часом особисто Генеральний прокурор України взяв на себе тягар публічно відстоювати державницьку Позицію, не зважаючи на невдоволені коментарі окремих осіб.

Сподіваюся, що у найближчих номерах наших журналів будуть надруковані переклади вказаних висновків, що дасть можливість розгорнути відповідну дискусію.

За умови об'єднання усіх прокурорсько-слідчих працівників на основі здорового корпоративізму для досягнення цієї мети ми, напевно, виборемо право працювати в майбутньому у стабільній, авторитетній і незалежній прокуратурі. ●

Черкаська область

Андрій Прокопович Кирик: «У радянські часи грати були тільки у тюрмі...»

— Андрію Прокоповичу, Ви пройшли всю війну?

— Так, до останнього дня. Від Свердловська до Західної України та Білорусії. Мав бойові нагороди. До речі, вже після війни шукав могилу брата, котрий загинув під Мінськом. Коли мені надіслали його документи, виявилось, що його, як і мене, нагородили орденом Червоної Зірки. Та найбільше мене вразило інше: що нагороду ми з братом отримали в один рік і в один день, хоч війна нас розкидала в різні куточки країни...

— Як склалася Ваша доля після війни?

— У 45-му я демобілізувався за станом здоров'я і повернувся на Київщину, у рідне село Кривець. А через декілька місяців мені як людині, яка мала досвід оперативної роботи, запропонували працювати в прокуратурі. Цій роботі я віддав 38 років.

— Скільки з них довелося працювати на Черкащині?

— Спочатку я працював у Ставищенській прокуратурі Київського району, пізніше — в Уманській

районній прокуратурі. 7 років був прокурором Лисянського району, 10 років — Звенигородського, потім стільки ж — Золотоніського району.

— 38 років — чималий термін. Коли було легше працювати — при радянській владі чи сьогодні?

— Працювати в прокуратурі завжди було нелегко. Просто, тоді були інші часи. Де б мене не застала ніч, я не боявся повертатися додому. А зараз я вдома тримаю заряджену рушницю. Колись грати були тільки у тюрмі, зараз усі ставлять грати на вікна.

— Як думаете, чому?

— Тоді було більше порядку. Людина боялася у витверезник по-трапити, а за «аморалку» навіть керівників районів знімали з роботи. І хоч кажуть, що не було демократії, та жодного разу за мою службу у прокуратурі не було, щоб мені телефонував секретар райкому і давав вказівки порушити чи «прикрити» справу.

— Часто доводилося просити для злочинців смертну кару?

— Усього два рази. Пам'ятаю, коли був прокурором Звенигородського району Черкаської області, чоловік вбив шестero циганок. Він у Звенигородці колов свиней, і того дня повертається додому напідпитку. Побачив циган і накинувся на них із ножем. Ми почали розслідування і з'ясували, що під час війни він був заступником начальника військового госпіталю, де ской подібний злочин — вбив прибиральнницю за те, що вона вкрала простирадло. Цю справу розглядав військовий трибунал, і вбивцю визнали психічно хворим.

Прокуратура України витребувала ту справу, відмінила виправдувальний вирок і приєднала до нашої. 4 роки тривали медичні експертизи — у Києві, у Москві. Усі експертизи визнали його осудним. І у 1969 р. злочинця засудили до вищої міри покарання. Вдруге «вишку» застосували до чоловіка, що згвалтував і вбив студентку Уманського медучилища. Цей судовий процес по радіо слухало все місто...

— Ви були противником чи прихильником скасування смертної кари?

— Вважаю, що треба карати тих, хто її скасував. За час моєї роботи в прокуратурі мені довелося зіткнутися із 13 вбивствами, включаючи Звенигородське, коли було вбито одразу 6 осіб. А нині в області скочується більше вбивств за квартал...

— З корупцією в радянські часи боролися, чи чиновника й тоді було важко засудити?

— Боролися і судили, хоча тоді їх і було значно менше. Та й не крали мільйонами. Пам'ятаю одна замаг отримала 5 років за те, що розтратила майже 6 тисяч карбованців. У Лисянському районі судили трьох голів колгоспів. Один крав цукор на заводі в Бужанці, другий

бив людей, а третій не зібрав вчасно пшеницю, і її вибило градом. Якось родича директора Бужанського цукрового заводу судили за те, що жом продавав «наліво». Причому судили тоді чиновників, незважаючи на їх посади. І винні отримували не умовні строки, а по 5, 8 років ув'язнення. Якось працівники міліції побили студентів. Сталося це у Золотоноші. Троє працівників міліції затримали студентів і здали у витверезник. Директор технікуму тих студентів відвіз у Черкаси на експертизу і довів, що вони п'яними не були. Я санкціонував арешт офіцерів міліції, які затримали і побили студентів. Міліціонерів засудили до 5 років позбавлення волі.

— А проти секретаря райкому партії ви могли б порушити справу?

— Не лише міг, а й порушував. Правда на момент порушення справи його уже було звільнено з посади за аморальну поведінку. І врятувала від тюрми колишнього керівника району лише амністія.

— Андрію Прокоповичу, шкодуєте за тими часами?

— Шкодую за тим, що було тоді хорошого. Зараз маю 86 років, 38 із них працював у прокуратурі, ще 9 років — юристом у Золотоніському райвиконкомі. Не заробив ні на шикарну квартиру, ні на дачу, ні на машину, то мені й шкодувати ні за чим. Усе мое багатство — це діти, онуки і правнуки, якими я горджусь. І все це починаєш розуміти в старості. ●

Двічі народжений криміналіст

30 років пропрацював слідчим прокуратури, а потім старшим прокурором-криміналістом Григорій Кононенко. А колеги, вітаючи його щороку 10 січня з днем народження, навіть гадки не мали, що рідні і близькі вітають його на Маковія, 14 серпня.

— Народився я у 1943 році у селі Буки нинішнього Маньківського району, — говорить Григорій Васильович. — У селі були німці, тому батько записав мене у сільраді аж 10 січня 44-го року, коли село звільнили від окупантів. Ось так маю два дні народження — один за паспортом і інший — справжній.

— Григорію Васильовичу, Ви з 1976 року в криміналістиці. Чи справді злочинність так зросла, як нині говорять?

— Гадаю, що вбивства були і за первісного ладу. Зростання злочинності — поняття дуже відносне. Порівняно з іншими європейськими країнами можна сказати, що рівень злочинності в Україні дуже низький. А от порівняно з минулими роками злочинність у нас розквітла. Якщо у 1996 році було приблизно 80-90 навмисних убивств, то в наступні роки їх кількість зростала спочатку до 100, потім до 119, 129.

Останні роки кількість убивств знову знизилася до 90 за рік. Та це процес практично неконтрольований, і за тимчасовим затишшям може статися справжній «вибух»...
— Можливо, у нас побільшало вбивств через те, що відмінили смертну кару?

— Думаю, це не має особливого значення. Кожен злочинець, який йде на вбивство, переконаний, що не попадеться.

— Як за 30 років змінився психологічний портрет убивці?

— Злочинці за цей час «помолодшили», десять років тому це були люди середнього віку.

Багато серед них, хто пішли на вбивство — наркомани. Сьогодні вбивають найчастіше через потребу в грошах.

— А характер злочинів змінився?

— Почастішали вбивства з вогнепальної зброї. Після того, як почалися бойові дії у Чечні, на Балканах, в Україні різко зросла кількість незареєстрованої вогнепальної зброї.

Багато людей нині безвісно відсутніх, і велика вірогідність, що цих людей вбито. А такі вбивства розкрити практично неможливо. Приблизно торік у Черкасах, біля шкір-вендинспансеру, у каналізаційному люку знайшли труп керівника злочинного угрупування, що пролежав там майже 5 років. За тими залишками не можна було визначити ні точного часу, ні характеру вбивства. Тепер побільшало замовних вбивств, особливо у сфері бізнесу — то партнер «замовляє» партнера, то зводять рахунки з конкурентами. Та замовні вбивства були і за часів моєї молодості. Пам'ятаю, як 10 років тому жінка «замовила» бомжеві власності чоловіка. Той убив його за 100 радянських карбованців та пляшку горілки...

— Які справи з Вашої практики найцікавіші?

— У 1984 році у Монастирищенському районі з вини працівників газової служби в будинку вибухнув газ. Потерпілих — 20 осіб, і майже всі — діти. А була справа, в якій фігурували 15 обвинувачених. Це сталося у 1985 році, коли у виправно-трудовій колонії в Бабанах сталася масові заворушення. Пригадую, троє ув'язнених надумали тікати, але один із них доніс на своїх спільників. Ті, не розібравшись, розправилися із непричетним до цієї справи. Вдарили чоловіка ломом по голові, а самі втекли у жилу зону і там забарикадувалися. Озброїлися осколками розбитих шибок, цеглою. Спочатку їх добром просили припинити бунт. Але ті не послухалися, і ми викликали з Дніпропетровська підрозділ швидкого реагування. Можете собі уявити, що коїлі під час розслідування ті рецидивісти, більшість з яких мала по 4-5 судимостей! Для них убити людину — це звичайна справа.

— А чи були справи, коли Вам шкода було обвинувачених?

— Так, і нерідко. Адже саме вбивство — це якийсь підсумок, результат, а коли починаєш розслідувати всі обставини, з'ясовуеш багато цікавого. У 1997 році один селянин вбив голову колгоспу з мисливської рушниці і сам в усьому зізнався. Це якраз були часи злочинного накопичення капіталу, коли людям було особливо важко виживати. Ніхто не отримував зарплату, кругом були злидні та біdnість. Чоловік, рятуючи дружину, підняв воза і серйозно пошкодив спину. Сім'ї довелося продати все для сплати лікування, та скоро гроші все одно закінчилися, і чоловік з відчаю пішов до голови колгоспу, щоб отримати зароблені гроші і випросити транспорт, щоб доїхати до лікарні. Голова колгоспу йому відмовив, за що отримав кулю в лоба... Вбивцю засудили до 14 років

ув'язнення, хоча його було шкода...

Пригадую ще один випадок, за який мені дісталося від начальства. Сталося це у моєму рідному селі. Сільські парубки побили студентів, що влітку приїздили на будівництво. Студенти спочатку ходили до дільничного міліціонера, але не заставши його два дні поспіль, обізлилися і вирішили вчинити самосуд. Вистежили одного з образників і почали бити монтуванням. Його батько, побачивши усе це, вхопив кухонний ніж, вибіг і вstromив його в одного з нападників. Решта хлопців у запалі та через темряву не зрозуміли, що трапилося, і продовжували бити свою жертву. Так п'ятеро осіб отримали ножові поранення, один з них — смертельні.

Ми з прокурором кваліфікували справу як перевищення меж необхідної оборони. Але підключився ректор інституту, де навчалися потерпілі студенти, і обком партії. Справу в мене забрали, а чоловіка засудили за навмисне вбивство. А вже через декілька років я консультувався з відомим професором-криміналістом у Санкт-Петербурзі. Професор сказав, що у діях засудженого взагалі не було складу злочину...

— А траплялися абсолютно безглузді злочини?

— Пригадую, як 18-річний звенигородець вбив своїх батька та мачуху. У 2000 році біля кладовища у напіврозкладеному стані було знайдено трупи жителя села Стебне та його співмешканки. Про їхнє зникнення напередодні заявив син загиблого. Хлопець казав, що батько та його дружина зникли ще 10 днів тому, та він, мовляв, гадав, що вони поїхали в Латвію до родичів. Це вбивство було розкрите слідчим шляхом. Під час обшуку будинку загиблих ми помітили під свіжим шаром вапняної побілки краплі темнішого кольору. Видно

їх було тільки під певним кутом зору. У процесі подальшого обшуку були відірвані плінтуси в хаті, під якими виявили багато крові. Провели обшук у будинку бабусі хлопця, де знайшли закривавлений одяг і гантель, а в багажнику його машини під морквою, теж видно було сліди крові.

Так по крупицях була встановлена картина злочину. Хлопцеві нікуди було діватися: він зізнався. Він пояснив, що тато з мачухою мали розлучатися. Щоб не допустити розподілу майна при розлученні, молодий

чоловік вирішив позбутися батька та його дружини. Десь придбав клофелін, який підсипав у їжу потерпілим. Коли вони заснули, за допомогою гантелі вбив їх. Тіла вбитих повантажив у «Москвич» і вивіз за кладовище, де склав у яму для сміття. Ще й прикрив старими траурними вінками.

За 10 днів, що минули з часу вбивства, хлопець встиг поприбирати у хаті, побілити заляпані кров'ю стіни.

Його було засуджено до довічного ув'язнення.

У житті Григорію Кононенку довелося розслідувати безліч кримінальних справ, яким Шерлок Холмс міг би лише позаздрити.

Уродженець Маньківщини Григорій Кононенко з листопада 2003 року в званні старшого радника юстиції перебуває на заслуженому відпочинку. У нього ще багато сил і енергії. На його досвіді вчилося ціле покоління криміналістів, які до цього часу з ним зустрічаються. І кожен з них у глибині душі вважає себе його учнем. •

Сумська область

Низький уклін прокурору-ветерану

**50 снопів перев'язали літа,
та нових щедрих жнів
Твоя нива чекає!
То ж нехай вони будуть
врожайні й надалі,
Щасливі й приємні
У співпраці з нами!**

50 років служить у прокуратурі Сумської області старший радник юстиції Євген Михайлович Коваленко.

За п'єй багаторічний період він працював на різних посадах. Ще юнаком прийшов у прокуратуру і розпочав трудову діяльність слідчим, з цього часу 35 років своєї трудової діяльності віддав слідчій роботі.

Яку б посаду не обіймав Коваленко Є. М., він виявляв працездатність до самозречення, принципо-

вість і вимогливість, високий професіоналізм, йому завжди були притаманні сумлінність і бездоганність у виконанні службових обов'язків.

Його, тактовну і скромну людину за багаторічну плідну працю в органах прокуратури, вагомий особистий внесок у зміцнення законності неодноразово заохочували Генеральні прокурори СРСР, УРСР, України та прокурори області. Указом Президії Верховної Ради СРСР він нагороджений орденом

«Знак Пошани». Євген Михайлович — Заслужений юрист України.

Не один раз пропонувалося Коваленку Є. М. очолити одну з обласних прокуратур республіки або перейти на роботу в Генеральну прокуратуру України, але він був відданий прокуратурі Сумської області, де розпочав свою прокурорську діяльність.

Бажав саме в Сумській області професійно боротися зі злом і правопорушниками, захищати потерпілих від злочинних посягань, зміцнювати законність в області.

Досягнувши пенсійного віку, він як людина неспокійної вдачі, відчував нестерпне бажання працювати, віддавати накопичені знання і досвід улюблений роботі. Останні 10 років Євген Михайлович працює старшим прокурором відділу підтримання державного обвинувачення в судах. Зважаючи на його неабиякі знання, багатий досвід в роботі, йому доручається підтримання державного обвинувачення у каверзних резонансних і складних кримінальних справах. Це справи за обвинуваченням Цахаєва А. А. та інших (усього 15 осіб) у бандитизмі, голови Роменської державної адміністрації Кирилова М. П. у розкраданні державного майна в особливо великих розмірах, завідуючого відділом Сумського обласного психоневрологічного диспансеру Богданова В. П. у хабарництві тощо.

Своєю наполегливою працею у судових засіданнях Коваленко Є. М. не тільки забезпечив винесення по цих справах законних судових рішень, а й сприяв підвищенню авторитету прокуратури області.

На сьогодні він підтримує державне обвинувачення у справі щодо помічника Голови обласної державної адміністрації Омельчен-

ка В. П., який обвинувається у зловживанні службовим становищем. Справа має значний суспільний резонанс.

Забезпечення Євгеном Михайловичем належної організації роботи у закріплених прокуратурах — яскравий приклад зразкового виконання службових обов'язків і суттєвого впливу на стан роботи в прокуратурах районної ланки.

Протягом роботи у відділі підтримання державного обвинувачення Коваленку Є. М. передавалися територіальні прокуратури, які мали низькі показники у під-

2005 р. — 80%, у I півріччі поточного року — 85,7%, що значно більше порівняно з середньообласними даними.

Покращилася і діяльність прокурорів Буринського району, де за апеляціями прокурорів у 2004 р. скасовувалося і змінювалося тільки 33% незаконних вироків, у 2006 р. його апеляційна діяльність зросла вдвічі. Якщо у 2004 р. за наявності скасованих вироків без документів прокурорського реагування була відсутня апеляційна діяльність прокурора Кролевецького району, то за підсумками роботи

Коваленко Є. М. своєю наполегливою працею у судових засіданнях не тільки забезпечив винесення по цих справах законних судових рішень, а й сприяв підвищенню авторитету прокуратури області.

триманні державного обвинувачення в судах. Дляожної з цих прокуратур він відшукував такі методи роботи, які б забезпечували якісну та ефективну участь у судових процесах. Ним піднімалися показники роботи прокуратур м. Ромни, Роменського району, м. Конотопа і Конотопського району. За розпорядженням першого заступника прокурора області від 16 січня 2005 р. за старшим прокурором відділу Коваленком Є. М. закріплена Глухівська міжрайонна прокуратура, прокуратури Кролевецького і Буринського районів. Вони мали низькі показники щодо апеляційного реагування на незаконні і необґрунтовані вироки, а зональний прокурор Коваленко Є. М. зумів переорієнтувати діяльність Глухівського міжрайонного прокурора на позитивний результат. Апеляційна діяльність у Глухівській міжрайонній прокуратурі у 2004 р. становила лише 33,3%, а вже у

2005 р. і I півріччя 2006 р. усі неправосудні вироки скасовувалися і змінювалися апеляційною інстанцією тільки за апеляціями прокурора району.

Розповідати про шо цікаву людину можна нескінченно довго, але це не просто розповідь про особистість, в ньому — історія прокуратури Сумської області. Свій професіоналізм і досвід роботи Коваленко Є. М. завжди готовий передати молодим працівника, за що його цінують і поважають у прокуратурі.

Прийміть, шановний Євгене Михайловичу, наші найщиріші побажання міцного здоров'я на довгі літа. Хай доля благословляє Вас на добрі задуми, завжди буде щедрою на щастя, а в душі ніколи не згасає надія.

Сергій Кулинich,
перший заступник прокурора
Сумської області
старший радник юстиції •

м. Севастополь

ШЛЯХ СТАНОВЛЕННЯ

Наказом Генерального прокурора України № 3/З від 19.09.2005 р. визначено сферу особливості організації діяльності органів прокуратури на транспорті.

Свою діяльність працівники транспортних прокуратур спрямовують на виконання завдань щодо зміцнення законності та правопорядку, на захист гарантованих Конституцією України, законами та міжнародно-правовими актами прав свобод людини і громадянината та інтересів держави.

Час показав дієздатність таких прокуратур, однак висловлюються й інші думки щодо доцільності їх існування.

Севастопольський транспортний прокурор старший радник юстиції Ю. ПИСАНКО

На прикладі роботи Севастопольської транспортної прокуратури хотів би показати, в якому напрямі діяльності працює її колектив.

З метою забезпечення нагляду на підприємствах транспорту Севастопольського транспортного регіону 15 січня 2005 р. створено транспортну прокуратуру.

Навіть з огляду на незначний проміжок часу, що минув з моменту створення прокуратури, вже досягнуто певних результатів.

У полі зору прокуратури в поточному році були підприємства автомобільного, залізничного, повітряного та водного транспорту. Усі перевірки завершені результивно, що дало змогу підвищити рівень нагляду порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Так, з 4 піднаглядних Севастопольської транспортній прокуратурі підприємств повітряного транспорту (ДКП «Аеропорт «Севастополь», ТОВ «Аеропорт «Бель-

бек», Севастопольський авіаційно-спортивний клуб «Дельталіт», авіаційно-спортивний клуб товариства сприяння обороні України) в поточному році прокуратурою проведено перевірки на всіх об'єктах.

Усього за їх наслідками порушено 3 кримінальні справи, внесено 4 документи прокурорського реагування. За результатами їх розгляду притягнуто до дисциплінарної відповідальності 7 посадових осіб. Виявлені порушення усунені.

На території м. Севастополя розташовано 38 залізничних перевізників. Незважаючи на те, що вони широку комісійно перевіряються за участю представників контролюючих органів, порушення ще мають місце.

Виявлені прокурорською перевіркою порушення закону свідчать про те, що на деяких об'єктах залізничного транспорту не були створені безпечні та комфортні умови для учасників дорожнього руху, не

вживаються в повному обсязі всі можливі заходи щодо ремонту та утримання переїздів у безпечному стані, забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту, і це при тому, що ці питання контролює значна кількість органів контролю.

За наслідками перевірок з метою усунення виявлених порушень закону внесено 9 актів реагування, до дисциплінарної відповідальності притягнуто 5 посадових осіб. Порушення усунені.

Севастопольською транспортною прокуратурою із залученням фахівців територіального управління головної державної інспекції на автомобільному транспорті в м. Севастополі проведено перевірки перевізників щодо додержання вимог Закону України «Про автомобільний транспорт», за наслідками яких встановлені порушення в частині виконання перевізниками ліцензійних умов.

Всупереч зазначеному Закону на деяких приватних підприємствах, які займаються перевезенням, відсутні протоколи випробувань (сертифікати відповідностей) транспортних засобів, графік обліку роботи часу на маршруті. Ще не на всіх транспортних засобах є ліцензійні картки, паспорти маршрутів, тощо. У порушення ліцензійних умов транспортні засоби підприємства не зберігаються на території бази стоянки, з якою підприємством укладено договір на стоянку і ремонт.

За наслідками перевірок транспортною прокуратурою внесено чотири подання та один припис. За актами реагування притягнуто до дисциплінарної відповідальності п'ять посадових осіб. Виявлені порушення усунені.

Прокуратура захищає конституційні права, зокрема право на своєчасне одержання нагороди за працю. Відповідно до ст. 43 Конституції України право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом. Однак, як засвідчили прокурорські перевірки, деякими керівниками підприємств, установ та організацій не забезпечується своєчасна виплата працівникам заробітної плати і, як наслідок, допускаються порушення їх конституційних прав.

З метою протидії злочинним проявам у сфері оплати праці та поліпшення ситуації, яка склалася на підприємствах Севастопольського транспортного регіону, із залученням фахівців інспекції праці заплановано та проведено відповідні перевірки на підприємствах-боржниках, що дало певні результати.

За їх результатами прокуратурою порушенено 4 кримінальні справи у сфері порушення законодавства про оплату праці (2005 — 0), 2 з яких прокуратурою надіслано до суду.

З метою захисту прав громадян на оплату праці, після прокурорського втручання відшкодовано 493 тис. грн.

Крім цього, прокуратурою вжито цивільно-правові заходи щодо представництва інтересів громадян у судах. Упродовж 2006 р. до місцевих судів м. Севастополя заявлено 30 позовів про відшкодування заборгованості по заробітнійплаті в інтересах соціально незахищеної категорії працівників. Позови судом задоволені

Зважаючи на недостатню ефективність судової влади, саме прокурорський нагляд на сьогодні має змогу забезпечити ефективний належний рівень захисту прав працівників підприємств Севастопольського транспортного регіону.

та працівникам сплачена їх заробітна плата на загальну суму 46 тис. грн.

Результати всіх проведених перевірок висвітлені в засобах масової інформації. Поінформовано Севастопольську міську державну адміністрацію.

Науково-методичний семінар з питань нагляду за додержанням законів на транспорті, який відбувся 26–27 жовтня 2006 р. у м. Харкові під головуванням заступника Генерального прокурора України Корнякової Т. В., начальника управління Генеральної прокуратури України Попова В. І., дав можливість обмінятися досвідом працівникам транспортних прокуратур різних регіонів, визначити головні пріоритети діяльності для тих, хто працює нетривалий час у цьому напрямі.

Зважаючи на недостатню ефективність судової влади, саме прокурорський нагляд на сьогодні має змогу забезпечити ефективний належний рівень захисту прав працівників підприємств Севастопольського транспортного регіону.

Шановні колеги!

Прийміть найширіше вітання з нагоди професійного свята — Дня працівників прокуратури! Саме члени Української асоціації прокурорів, на мою думку, роблять значний внесок у формування правової держави, вагомо сприяючи зміцненню законності та правопорядку в суспільстві. Глибоко переконаний, що ваш високий професіоналізм, ґрутові фахові знання та досвід стануть запорукою здійснення та забезпечення демократичних реформ в Україні, інститутів, покликаних захищати права та свободи громадян, їх честь та гідність. У цей святковий день зичу вам і вашим рідним міцного здоров'я, щастя, добра та благополуччя! ●

Відзнаки Української асоціації прокурорів

22 листопада 2006 року відбулося засідання виконавчого комітету Української асоціації прокурорів.

На засіданні було розглянуто пропозиції місцевих осередків, президента та віце-президентів Асоціації щодо нагородження членів Асоціації з нагоди професійного свята — дня працівників прокуратури. Відкритим обговоренням та голосуванням відповідно до статуту вирішено:

— за особисті заслуги в галузі підвищення авторитету та створення позитивного іміджу органів прокуратури України, створення належних умов для роботи прокурорів, підвищення рівня їх незалежності, налагодження плідного міжнародного співробітництва між прокуратурами різних країн нагороджені нагрудним знаком «Відзнака Української асоціації прокурорів» такі особи:

Нагрудний знак
«Відзнака
Української
асоціації
прокурорів»

Гончарова Зінаїда Павлівна — пенсіонер, колишній слідчий прокуратури Катеринопільського району Черкаської області;

Звягінцев Олександр Григорович — заступник Генерального прокурора Російської Федерації;

Коломієць Дмитро Сидорович — пенсіонер, колишній старший помічник прокурора Черкаської області по нагляду за дотриманням законності у міжнародних відносинах;

Ореховський Леонід Анатолійович — прокурор Рівненської області;

Руденко Микола Васильович — завідувач кафедри правосуддя Харківського національного університету ім. Каразіна В.Н.;

Стоянов Микола Степанович — прокурор Миколаївської області;

Ударцов Юрій Володимирович — прокурор Луганської області;

Цереленко Олексій Іванович — старший прокурор відділу правової допомоги міжнародно-правового управління Генеральної прокуратури України;

Черніков Василь Юрійович — прокурор Херсонської області;

Шемчук Віктор Вікторович — прокурор Автономної Республіки Крим;

Шинальський Олександр Іванович — заступник Генерального прокурора України;

— за виявлення у повсякденній прокурорсько-слідчій діяльності професіоналізму, мужності, творчого підходу до вирішення службових завдань нагороджені Дипломом Української асоціації прокурорів такі особи:

Антоненко Євген Анатолійович — старший прокурор відділу нагляду при проведенні слідства органами прокуратури управління нагляду за розслідуванням кримінальних справ слідчими органів прокуратури Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України;

Балабай Сергій Миколайович — військовий прокурор Сімферопольського гарнізону Військово-Морських сил України;

Бондар Володимир Володимирович — прокурор Комсомольського району м. Херсона Херсонської області;

Бондаренко Олександр Володимирович — старший помічник прокурора Донецької області з міжнародно-правових доручень;

Буряк Віталій Анатолійович — старший прокурор відділу нагляду за додержанням законів органами СБУ управління нагляду за додержанням законів органами СБУ, Державної митної служби та Державної прикордонної служби України Головного управління нагляду за додержанням законів при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства Генеральної прокуратури України;

Волкова Світлана Іванівна — начальник організаційно-контрольного відділу прокуратури Тернопільської області;

Галюк Віктор Васильович — перший заступник прокурора м. Севастополя;

Голобородько Іван Григорович — колишній заступник прокурора Черкаської області;

Губський Павло Петрович — прокурор м. Керчі Автономної Республіки Крим;

Домбровський Сергій Володимирович — начальник Головного управління нагляду за додержанням законів щодо прав і свобод та захисту інтересів держави Генеральної прокуратури України;

Драговоз Василь Васильович — прокурор Подільського району м. Києва;

Зелений Валерій Миколайович — начальник відділу прокуратури Запорізької області;

Іваніщев Олег Валерійович — начальник відділу роботи з кадрами прокуратури Кіровоградської області;

Диплом
Української
асоціації
прокурорів

Іванчук Михайло Васильович — начальник відділу нагляду за ОРД, дізнанням та досудовим слідством управління нагляду за додержанням і застосуванням законів на транспорті прокуратури Львівської області;

Ільчук Ілля Михайлович — начальник відділу захисту майнових, інших особистих прав і свобод громадян та інтересів держави управління захисту прав і свобод громадян та інтересів держави прокуратури Закарпатської області;

Кайло Іван Юрійович — начальник відділу нагляду за додержанням законів органами СБУ, Державної митної служби та Державної прикордонної служби при провадженні ОРД, дізнання та досудового слідства управління нагляду за додержанням законів органами, які проводять ОРД, дізнання та досудове слідство прокуратури Закарпатської області;

Кобернюк Володимир Миколайович — заступник прокурора Житомирської області;

Когатько Станіслав Миколайович — начальник організаційно-контрольного відділу прокуратури Кіровоградської області;

Косей Іван Юрійович — начальник слідчого відділу прокуратури м. Ужгорода Закарпатської області;

Кошман Олексій Володимирович — заступник прокурора Автономної Республіки Крим;

Кошурко Василь Григорович — старший помічник прокурора Миколаївської області з питань нагляду за додержанням природоохоронного законодавства;

Краковська Олена Олександровна — старший помічник прокурора Херсонської області з міжнародно-правових доручень;

Кривонос Ірина Олександровна — старший помічник прокурора Дарницького району м. Києва;

Кулинич Сергій Анатолійович — перший заступник прокурора Сумської області;

Литвин Микола Іванович — прокурор Драбівського району Черкаської області;

Литвинчук Ольга Степанівна — старший прокурор відділу міжнародного співробітництва міжнародно-правового управління Генеральної прокуратури України;

Мороз Володимир Олегович — начальник відділу захисту майнових, інших особистих прав і свобод громадян та інтересів держави прокуратури Сумської області;

Мухін Віталій Володимирович — заступник начальника управління нагляду за додержанням законів органами СБУ, Державної митної служби та Державної прикордонної служби України Головного управління нагляду за додержанням законів при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства Генеральної прокуратури України — начальник відділу нагляду за додержанням законів органами СБУ;

Оsipенко Олександр Олександрович — прокурор м. Євпаторії Автономної Республіки Крим;

Писанко Юрій Олександрович — Севастопольський транспортний прокурор;

Повжик Людмила Федорівна — старший прокурор відділу підтримання державного обвинувачення в судах прокуратури Луганської області;

Проценко Євген Тимофійович — заступник прокурора Запорізької області;

Ребров Володимир Миколайович — колишній заступник прокурора Автономної Республіки Крим;

Рибас Алла Вікторівна — начальник відділу нагляду за додержанням законів органами податкової міліції при провадженні ОРД, дізнання та досудового слідства прокуратури Херсонської області;

Руденко Сергій Володимирович — помічник заступника Генерального прокурора України;

Рябенко В'ячеслав Олександрович — начальник управління нагляду за додержанням законів спецпідрозділами та іншими установами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю і корупцією, Генеральної прокуратури України;

Самойленко Тетяна Олександровна — старший прокурор відділу підтримання державного обвинувачення в судах прокуратури Луганської області;

Самченко Олена Іванівна — заступник начальника відділу підтримання державного обвинувачення в судах прокуратури Львівської області;

Сацик Ігор Терентійович — прокурор Радивилівського району Рівненської області;

Сівутонов Сергій Вікторович — заступник прокурора Васильківського району Запорізької області;

Уманський Олег Володимирович — начальник відділу програмного забезпечення та зв'язку управління справами Генеральної прокуратури України;

Халявко Віра Яківна — старший помічник прокурора Черкаської області з питань нагляду за додержанням законів про адміністративні правопорушення;

Чайников Олексій Васильович — старший помічник прокурора Херсонської області з питань статистики;

Чинюкін Валерій Іванович — старший прокурор відділу нагляду при проведенні слідства органами прокуратури управління нагляду за розслідуванням кримінальних справ слідчими органів прокуратури Головного слідчого управління Генеральної прокуратури України;

Чумаченко Анатолій Іванович — перший заступник прокурора Житомирської області;

Шорін Михайло Олексійович — начальник Головного управління підтримання державного обвинувачення в судах;

Шишенко Дмитро Олексійович — старший слідчий прокуратури Суворовського району м. Херсона Херсонської області;

Яценко Микола Іванович — заступник прокурора Тернопільської області.

Українська асоціація прокурорів щиро вітає нагороджених колег з високою оцінкою їх професійної діяльності прокурорською спільнотою України та бажає подальших успіхів та звершень на благо Батьківщини.

Візит до Республіки Чилі

У місті Сантьяго (Республіка Чилі) 5–27 липня 2006 року відбулася Перша регіональна Латиноамериканська конференція Міжнародної Асоціації Прокурорів, присвячена темі «Захист свідка». На запрошення Президента Міжнародної Асоціації Прокурорів Хеннінга Фоде та Президента Іbero-американської асоціації органів прокуратури Гільєрмо П'едрабуена Річарда участь у форумі взяла делегація органів прокуратури України на чолі із заступником Генерального прокурора України — Президентом Української асоціації прокурорів Олександром Шинальським. До складу делегації також увійшли віце-президент УАП Юрій Війтєв, секретар УАП Ігор Артеменко, член виконкому УАП Василь Черніков та член УАП Григорій Гринь.

У рамках конференції її учасники обговорили проблему забезпечення безпеки свідків під час досудового та

судового слідства. Крім того, велику увагу було приділено питанню ефективної дії механізму захисту цих осіб, зумовленої розмаїттям підходів у різних країнах.

Під час форума були напрацювані спільні рекомендації із захисту свідків для подальшого використання на практиці.

11 щорічна конференція Міжнародної Асоціації Прокурорів

У місті Парижі (Франція) 27-31 серпня 2006 року відбулася 11 щорічна конференція Міжнародної Асоціації Прокурорів. У роботі цього представницького форуму взяла участь делегація Української асоціації прокурорів, яку очолював Президент УАП **Олександр Шинальський**. До складу делегації також увійшли Секретар УАП **Ігор Артеменко**, член Міжнародної Асоціації Прокурорів та Української асоціації прокурорів **Віктор Пшонка**.

У рамках конференції її учас-

ники обговорили повноваження прокурорів у різних правових системах щодо прийняття процесуальних рішень у кримінальному та цивільному провадженні, а також обмінялися думками щодо

діяльності громадських об'єднань прокурорів.

Прокурори з різних країн світу отримали нагоду під час особистого спілкування поділитися досвідом вирішення проблем, що виникають у їх повсякденній роботі.

На конференції виступив Олександр Шинальський, який, зокрема, докладно поінформував учасників форуму про організацію Другої регіональної конференції прокурорів держав Центральної та Східної Європи і Середньої Азії.

Теплоход проходит мимо небольшого острова в океане, на котором бородатый мужчина что-то кричит, отчаянно размахивая руками.

— Кто это? — спрашивают пассажиры капитана.

— Понятия не имею. Каждый раз, когда мы здесь проходим, он вот так же сходит с ума.

Идет экскурсия по городу. Турист задает вопрос экскурсоводу.

— А сколько в вашем городе жителей?

Экскурсовод:

— В нашем городе проживает 20 миллионов 386 тысяч человек.

Турист:

— Ясно. А чем еще вы здесь занимаетесь?

Приходит английский лорд домой. Ему открывает дворецкий и говорит:

— Ну что, старый хрен, опять бухал и шлялся по девкам?

— Нет, Джон, ходил покупать слуховой аппарат.

Пьяный, обкуренный мужик звонит в милицию.

— Алло! Командир, у меня машину обокрали!!!

— Успокойтесь! Объясните, что укради.

— Да все! Магнитолу, руль открутили! Даже педали, суки, отпилили!!!

— Будем искать...

Через пять минут звонок в милицию.

— Алло!!! Командир, извини, на заднее сиденье сел...

Самолет «Аэрофлота»:

- Кушать будете?
- А какой выбор?
- Да или нет.

Из милицейской сводки: «Был застрелен при попытке предъявить документы».

— База, база, я борт 34. Высота 15 километров, отказали двигатели, катапульта не работает, жду указаний.

— Борт 34, я — база. Повторяйте за мной: «Отче наш, иже еси на небеси...»

Солнечным днем пapa с сыночком прогуливаются в парке. Сынок не умолкая канючит:

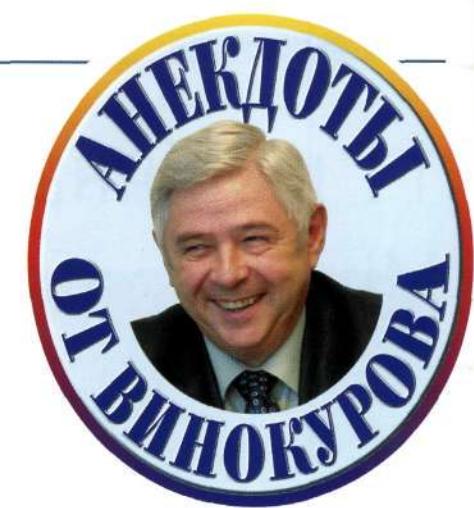
— Папа, я хочу мороженое, ну пapa купи мороженое!

На что отец поучительно отвечает:

— И я хочу мороженое, но денег у нас с тобой только на водку...

В купе поезда едут трое, муж с женой и посторонний мужчина. Жена бесконечно терроризирует мужа своими претензиями, всем недовольна. Их спутник выводит мужа в тамбур и говорит ему:

— Извините, что я вмешиваюсь в вашу семейную жизнь, но мне искренне хочется вам помочь. Дело в том, что у вашей жены большие проблемы с внешностью: на носу бородавка, двойной подбородок, один глаз косит. Поэтому она злится и мотает вам нервы. Ей требуется пластическая операция: удалить родинку с носа, исправить косоглазие — она успокоится и будет относиться к вам прекрасно. Я могу дать вам адрес специа-

листа в Риге, он всего за три тысячи долларов сделает вашу жену красавицей.

— Большое, конечно, спасибо. Но я сейчас везу жену в Киев, там есть один специалист, который обещал мне всего за тысячу долларов ее убить.

Единственный раз, когда я ответил, что не буду пить, был тогда, когда я не понял вопроса.

Геологи нашли мальчика, воспитанного в семье дятлов. Через неделю он всех задолбал.

Как узнать жениха на деревенской свадьбе?

Просто: у него самый новый спортивный костюм.

— Ну, ты и козел!

— Кто, я козел?

— Да ты и на козла-то не похож!

— Кто, я не похож?!

Українські прокурори під час зустрічі з керівниками МАП в Академії Прокуратури України

Керівників МАП вітає ректор Академії прокуратури України
Григорій Середа

